

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta

Katedra občanské výchovy a filosofie

Bakalářská práce

Diplomat Vlastimil Kybal

Kateřina Strádalová

Vedoucí práce: prof. PhDr. Jan Županič, Ph.D.

Studijní program: Specializace v pedagogice se zaměřením na
vzdělávání

Obor: Dějepis – Základy společenských věd

2017

Prohlášení o samostatném zpracování bakalářské práce

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Diplomat Vlastimil Kybal* vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury.

Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 4. 4. 2017

.....

podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu bakalářské práce panu prof. PhDr. Janu Županičovi, Ph.D. za jeho cenné rady a připomínky, vstřícný přístup a trpělivost při vedení bakalářské práce.

.....

ANOTACE

Bakalářská práce Diplomat Vlastimil Kybal se věnuje životu Vlastimila Kybala od dětství po exil. Práce je rozdělena do několika kapitol, v každé kapitole se věnuji jedné z částí Kybalova života. V bakalářské práci se zaměřím na Kybalova studia na Slánském gymnáziu a pražské universitě. Také se zaměřím na diplomacii v Římě, Riu de Janeiro, Madridu a Mexiku.

KLÍČOVÁ SLOVA

Vlastimil Kybal, diplomacie, Itálie, Španělsko

ANNOTATION

The subject of this thesis is diplomat Vlastimil Kybal. In my thesis, I will focus on his life from childhood to his exile. The thesis will be divided into several chapters and each chapter will be devoted to one part of Kybal life. The thesis will focus on his studies at the grammar school (Slánského gymnázium) and his studies at the University of Prague. At last, I will try to describe his diplomacy in Rome, Rio de Janeiro, Madrid and Mexico.

KEYWORDS

Vlastimil Kybal, diplomacy, Italy, Spain

Obsah

ÚVOD.....	6
1. Dětství	8
2. Studia.....	9
2.1 Slánské gymnázium.....	9
2.2 Pražská studia	12
2.3 Zahraniční studia	27
3. Za první světové války	36
4. Poválečná a diplomatická doba	38
4.1 Itálie.....	38
4.2 Rio de Janeiro	42
4.3 Madrid	43
4.4 Mexiko.....	44
5. Exil	46
ZÁVĚR.....	48
PRAMENY A LITERATURA.....	50

ÚVOD

Předkládaná práce má za úkol představit čtenáři život Vlastimila Kybala jako studenta, historika, profesora a diplomata. Práce se nebude pouze zabývat diplomacií Vlastimila Kybala, jak napovídá název, ale také jeho dětstvím, studiem, profesurou, diplomacií a exilem. Všechny části jeho života formovaly Vlastimila Kybala do osobnosti, kterou se stal. Jméno Vlastimil Kybal je velmi opomíjeno a pro většinu lidí úplně neznámo. V této práci jsem chtěla poukázat, jak byl Kybal velmi všestranná a inteligentní osobnost, jehož jméno by se mělo dostat do více historických knih a učebnic. Práce je rozdělena do několika kapitol od dětství až po exil. V každé kapitole se věnuji jiné části Kybalova života.

Hlavním důvodem, proč jsem si za téma práce vybrala život Vlastimila Kybala, byla častá rodinná vypravování a příběhy o člověku, který se vypracoval do významného společenského postavení v době první Československé republiky. O člověku, který společně se svými syny podporoval své příbuzné, kteří žili v komunistickém Československu. S velkým zájmem jsem vždy pročetla rodinné dokumenty o svých předcích, mezi kterými byl i rod Kybalů. Dodnes vnímám duši starobylého venkovského statku v Černochově, kde se Kybal narodil, vyrůstal a později tam i často jezdil. Statek je dnes ve vlastnictví naší rodiny.

Toto téma bakalářské práce jsem si vybrala nejen kvůli příbuznosti s Vlastimilem Kybalem ale také kvůli smutnému faktu, že tak velký historik jde v zapomnění i v odborném kruhu. Mým cílem v této práci je poukázat na život Vlastimila Kybala se zaměřením na jeho diplomatickou činnost.

Při zpracovávání tohoto tématu jsem vycházela z několika monografií. K hlavním monografiím, které jsem při zpracování používala, jsou knihy od Jaroslava Hrdličky, který se zabývá osobností Vlastimila Kybala, ale také dalšími Gollovými žáky. Jaroslav Hrdlička také založil Společnost Vlastimila Kybala, která se zabývá životem a dílem Vlastimila Kybala. Mnou používané monografie od Jaroslava Hrdličky jsou *Vlastimil Kybal a Universita Karlova 1997* a *Vlastimil Kybal doma a v exilu 2010*. Také jsem vycházela z pamětí Vlastimila Kybala, které byly Jaroslavem Hrdličkou vydány a doplněny o údaje z deníků, dopisů a dalších spisů *Paměti Vlastimila Kybala 2012*. Tyto paměti byly nalezeny v domě jeho syna Dalimila Kybala v Miami. Dalimil Kybal měl velkou snahu pomoci Jaroslavu Hrdličkovi, aby se jméno jeho otce nedostalo v zapomnění, proto pozval

v roce 2002 Jaroslava Hrdličku do Ameriky, kde byly na průklepovém papíru, nalezeny tyto paměti.

Při rok trvajícím bádání jsem navštěvovala Národní archiv, Archiv bezpečnostní složek a Archiv ministerstva zahraničních věcí. Nejvíce budu vycházet z materiálu z Národního archivu, kde je přímo fond Vlastimila Kybala. Prošla jsem kolem patnácti kartonů. V rámci bádání jsem pořídila více než pět tisíc fotografií materiálu. Budu hlavně vycházet z deníků z let 1898 až 1926, z dopisů které mu přišly od rodinných příslušníků, z diplomatických zpráv z Itálie, Brazílie, Španělska a Spojených států mexických, které napsal mezi lety 1920 a 1939.

1. Dětství

Vlastimil Kybal se narodil 30. května 1880 ve čtyři hodiny ráno v Černochově¹ jako syn Václava Kybala rolníka z Černochova a matky Antonie Kubištové. „Černochovo náležel k politickému okresu lounskému. Nachází se v nejzazším cípu tohoto okresu a je vzdálen od okresního města přibližně 16 km. Velkou zvláštností této obce je její dokonalá pohraničnost, obec náleží více k politickému a soudnímu okresu lounskému, ale katastr její hraniční na jižní straně s okresem slánským politickým a soudním. Na východní straně směrem k Řípu hraničí se sousedním okresem libochovickým.“² Velkou náhodou se ten den při jeho narození střílelo u rybníka. Jeho otec toto komentoval slovy: „Ten kluk bude nějak slavný, když mu střílejí hned po narození. Bude asi oficírem, aby mu stříleli i při pohřbu.“³ Byl pokřtěn v kostele sv. Václava v Černochově v úterý 1. června kaplanem Františkem Štědrým. Celé jeho jméno znělo Vlastimil Václav Antonín Kybal.⁴ Jeho jméno Vlastimil vymyslela jeho matka. Jméno Václav dostal po otci.

Vlastimil Kybal byl z šesti dětí. Nejstarší byla jeho sestra Marie. Druhý byl budoucí chemik Ing. Václav Kybal, třetí byl on sám, čtvrtý byl František Kybal, pátá byla sestra Růžena a nejmladší byl Antonín Kybal, k němu měl Vlastimil Kybal asi nejbližší vztah.

V matrikách se příjmení Kybal vyskytuje od roku 1657, první zmínka pochází z Pátku nad Ohří, kde byl zapsán Václav Kybal s manželkou Ludmilou. Etymologie tohoto příjmení není, ale moc jasná. Není moc pravděpodobné, aby bylo německého původu spíše se zdá, že příjmení pochází ze jména Kýval, tomu by také nasvědčovalo, že se občas vyskytuje jméno Kybal i s čárkou nad ypsilon.⁵ Také toto příjmení může být ze slovesa kývat, východočeským nářečím kejbat, může být také z německého slova: Kübel – kbelík.⁶

Vlastimilův rodný dům byl roku 1899 rozšířen a přestavěn. Děлил se tedy na dvě křídla, staré a nové, spojeny byly klenutou průjezdovou chodbou. Vznikl tímto tedy velký statek s dvorem a hospodářskými budovami. I přes toto velké hospodářství nebyla sociální situace moc dobrá. Ve vysvědčení o majetkových poměrech se konstatuje „Ježto rolnictví

¹ NA, Kybal Vlastimil, kt1.

² NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1989-1999, s. 3.

³ J HRDLIČKA, Vlastimil Kybal, s. 38.

⁴ NA, Kybal Vlastimil, kt1.

⁵ V KYBAL, J HRDLIČKA, J LÁŠEK, *Paměti Vlastimila Kybala*, s. 9.

⁶ D MOLDANOVÁ, *Naše příjmení*, s. 101.

v posledních letech vícekrát živelnými nehodami stíháno (...) hospodářství se nalézá na pokraji úpadku“⁷

Vlastimil byl po matce rusé dítě a měl světlejší plet. Velmi se podobal děvčátku a sousedé navštěvující jeho matku v šestinedělí prý říkali: „Ale kmotra to máte hezkou holčičku“⁸. Jeho první krůčky, slova a první roky života byly ve staré sednici se dvěma okénky, kam byl soustředěn celý rodinný život. Jeho první čtyři roky plynuly jako u všech venkovských dětí.

2. Studia

Na vesnici, kde se narodil, stála obecní škola. Navštěvoval ji čtyři roky. Škola byla nově postavena na místě starého chudobince. V přízemí bydlel učitel se svojí rodinou a naproti němu byla úřadovna obecního starosty. Do třídy chodil v prvním poschodí. V prvním patře byly jen dvě třídy, které byly rozděleny kabinetem. Jelikož Vlastimilův otec byl selský statkář, mohl sedět v první lavici. Kolem něho seděli chlapci z ostatních selských rodin a za nimi seděli další chlapci z chalup a domků. U děvčat to bylo velmi podobné. Jeho prvním učitelem na obecné škole byl učitel Krejný⁹. Vlastimil psal ve své kronice, že to byl velice dobrý učitel, byl velice pečlivý v plnění svých pedagogických povinností. Píše, že byl ke svým žákům velice přísný ale spravedlivý. Ve druhém ročníku měl za učitele pana Holuba¹⁰. Ve své kronice se pouze zmiňuje, že to byl dobrý učitel, ale nic více si na něj nepamatuje. Další jeho učitel se jmenoval Loskot¹¹. Byl to syn lounského obuvníka. Tohoto učitele poznal blíž, když ho soukromě připravoval ke studiu na Slánském gymnasiu. Dobré vzpomínky má na učitele náboženství Františka Štědrého. Byl to velice dobrý učitel, který ho naučil náboženskému citění.

2.1 Slánské gymnázium

I přes neblahou sociální situaci nechali velmi nadaného Vlastimila Kybala pokračovat ve studiu na gymnázium ve Slaném. Bydlel zde nejprve čtyři roky u svého strýce Jana Kybala, po náhlé smrti svého strýce musel začít hledat nový podnájem. Nakonec si ho našel a bydlel tam s ním i budoucí historik Rudolf Urbánek. Díky němu si ujasnil, že

⁷ NA, Kybal Vlastimil, kt 1.

⁸ J Hrdlička, Vlastimil Kybal, s. 38.

⁹ NA, Kybal Vlastimil, kt 1.

¹⁰ NA, Kybal Vlastimil, kt 1.

¹¹ NA, Kybal Vlastimil, kt 1.

historie je obor, který ho velice zajímá. Škola byla soustředěna ve staré impozantní budově na náměstí. „Kybal studoval na tomto gymnáziu od roku 1891 do 1899.“¹² Kromě školy a pravidelných návštěv kostela chodil také k tetám na výuku hry na klavír a kostelního zpěvu. Na Slánském gymnáziu vyučovala řada zkušených pedagogů. „Studoval náboženství, které bylo vyučováno profesorem Emanuelem Cívkou. Emanuel Cívka měl na Vlastimila Kybala velký vliv a jeho působení se odrazilo i v Kybalových denících.“¹³ Vlastimil Kybal byl velice chytrý a moudrý žák, který nacházel náklonnost k historii, filosofii, zeměpisu a klasickým jazykům. Znalost klasických jazyků si Vlastimil osvojil díky svému třídnímu učiteli Petru Hrubému.

Jediným jeho vřelým přítelem byl Rudolf Urbánek, kterému často posílal části svých prací. Často mu ale práce byly vraceny s mnoha poznámkami a výtkami. V roce 1898 začal také s psaním svých deníků na popud [Rudolfa Urbánka]. „Psát deník? Čeho si to přeješ duše má? Abys mohl psát své myšlenky, když nemáš nikoho, žádného přítele, jemuž bys ses svěřoval, abys aspoň papíru své nitro odhaloval (...) Bylo by krásné mít věrnou duši, jíž by nemusela být ani jedna myšlenka skryta!(...) Bože, což skutečně není možno najít přítele? Opět jsem mluvil s K [Rudolf Urbánek] a cítím dosud onu úzkostlivost, kterou jsem přitom měl.“¹⁴ Vlastimil Kybal měl složitou povahu, kvůli které neměl mnoho přátel. Často mu, ale práce byly vraceny s mnoha poznámkami a výtkami. Vlastimil Kybal nebyl společenským člověkem, často vytýkal ostatním spolužákům a sousedům jejich hloupost. „Celkem o své povaze mohu říci, že není špatná, ale přeci obtížená některými vadami (hrdost a neupřímnost), které ve vývoji zdárném a prospěšném ducha mého překážejí (...) Musím-li označit svou povahu predikantem, nazvu ji melancholickou.“¹⁵

Také psal, že nejtěžší chvíle pro jeho dospívání byla léta pod policejním a klerikálním dohledem. Pro svůj realismus a tolstoismus byl považován za neznajícího Boha a za člověka, který nepatří do společnosti. Ale jak jsem již psala výše, Kybal věřil v Boha, ale ne v katolickou instituci. Po nastoupení do prvního ročníku bylo ve třídě přes 41 žáků, ale pouze 12 žáků došlo k maturitě.

Často Kybal také v denících vytýkal svým učitelům zbytečnou zátěž a neužitečné učivo. Velmi málo se zúčastňoval vesnických tanců nebo divadelních představení. Měl také plány se svými sousedy, že jim vštípí trochu vzdělání, ale jeho plány ztroskotaly na nezájmu

¹² NA, Kybal Vlastimil, kt 1.

¹³ NA, Kybal Vlastimil, kt 53 Deník z roku 1898/1899.

¹⁴ NA, Kybal Vlastimil, kt 53 z roku 1898/1899, s.1.

¹⁵ NA, Kybal Vlastimil, kt .53Deník z roku 1899/1900. s.12.

obyvatel¹⁶ „Budu se pilně snažit, abych je vytrhl z té hrozné nevědomosti, všichni venkovští lidé vězí v nevědomosti. Vůbec ani človíčka nelze najít, který by aspoň trochu náklonnosti a pozornosti tomu či onomu oboru vědy věnoval. Vždyť ani pořádně přečíst vědeckou knihu nedovedou...Vše je přespříliš filosofické.“¹⁷ Ani na vyšším gymnáziu se nezlepšily jeho vztahy se spolužáky, pohrdal jejich nemravným životem. Nechtěl vysedávat v hospodách, chodit s nimi na procházky a podobně. Žil velmi přísný mravný život. Jeho mysl byla soustředěná na práci, školu a knihy.

V květnu roku 1898 ve škole začalo vyšetřování se studenty, kteří byli podezřelí ze socialistického myšlení. Jeden ze studentů byl nakonec obviněn, ale pro nedostatek důkazů bylo z vyšetřování upuštěno. Stejně tento student nakonec musel odejít ze školy, aby se socialistické myšlení nešířilo. Byly také zavřeny knihovny a žádný student nemohl chodit na nepovolené přednášky, většina těchto přednášek byla totiž veřejná a byla obava, že studenti uslyší jiné názory, než jim vštěpují ve škole. I Vlastimil Kybal byl obviněn, že patří k socialistům a byla poslána výstraha rodičům. Toto obvinění bylo vzneseno, protože se Kybal účastnil různých přednášek, které nebyly povoleny ředitelem školy. V červnu roku 1898 byl Kybal znovu obviněn, teď kvůli tomu, že byl údajně přesvědčený Tolstojovec (zastánce učení ruského spisovatele a myslitele Lva Nikolajeviče Tolstého). Opět přišlo psaní jeho otci, ten se mu snažil domlouvat. Toto obvinění přišlo od učitele náboženství. Do konce septimy nepátral po náboženských otázkách, ale po přečtení Tolstého knih se jeho víra změnila. Pořád ale pevně věřil v Boha i v nesmrtelnost duše, ale jinak se díval na katolickou církev jako na instituci.

Po celou dobu studia poukazují studijní výsledky Vlastimila Kybala jaký nadaný a pilný žák to byl. Měl velký zájem o historii, klasické jazyky, zeměpis a další. Vidíme také, že měl problémy s matematikou a i v denících můžeme vyčíst, jak s ní každý den urputně bojoval. Dne 2. června 1899 dostal Kybal důtku od třídního učitele. Podle ředitele se smál, když stál před gymnáziem, ale on pouze říkal třídnímu učiteli, že nezpívá, ale ředitel už v této době sledoval jeho každý krok a snažil se ho kdykoli na čemkoli přistihnout. Před maturitou se v jeho denících můžeme dočíst jeho načtenou literaturu z různých oborů například historie, sociologie a filosofie. Čte díla od známých literátů, mezi které patří například Dickens, Turgeněv, a mnoho další. Zaujat byl v tomto období nejvíce dílem Tolstého. Maturity se konaly 7. a 8. července roku 1899. Kybal odmaturoval s vyznamenáním. Výborně za náboženství, dějepis, zeměpis, přírodopis a filosofickou

¹⁶ V KYBAL, J HRDLIČKA, J LÁŠEK, *Paměti Vlastimila Kybala*, s. 24.

¹⁷ NA, Kybal Vlastimil, kt 53 Deník z roku 1898/1899. s.49.

propedeutiku. Chvalitebně za latinský jazyk, řecký jazyk, český jazyk, fyziku a německý jazyk. Dobře za matematiku.¹⁸ „Zbaven jsem již disciplíny školské, která mne tak tísnila, zbaven jsem onoho balastu, který mne tak dlouho zdržoval od mých prací.“¹⁹ Celkový výsledek z maturity byl takový, že z dvanácti studentů prošlo devět, dva prospěli s vyznamenáním a propadl jeden.

2.2 Pražská studia

7. října byl Kybal zapsán na pražskou universitu. „Byl jsem dnes na zápisu. Je to velice překvapující pro nás, kteří tam jdeme ponejprv. Předně nevíš ani, kde se zápis děje, dále jak se vyplňují žádané listy, nevíš, co s nimi máš dělat atd. Ani nevím, jestli jsem se dobře dal zapsat.“²⁰ 11. října se opět vrací do Prahy, opět se loučí s Černochovem. Byl Prahou velmi okouzlen a chtěl se zde více rozvinout, než jak tomu bylo na Slánském gymnasiu. Jedna věc se mu na Praze ale moc nelíbila „Při vnějším pozorování Prahy – se mi nezamlouvá, a to pro ten svůj shon roztržitost a roztríštěnost života. To ten prostý, takřka průhledný život na venkově lépe se mi zamlouvá.“²¹ Neocenitelnou výhodou pro jeho vysokoškolský život bylo, že studium trvalo pouze sedm měsíců, tudíž pět měsíců mohl trávit doma na rodném statku. Takto se vyvážil život v Praze se životem v Černochově.

Od 12. října začal navštěvovat přednášky na filosofické fakultě. V zimním semestru 1899/1900 navštěvuje Dějiny středověké s profesorem Jaroslavem Gollem, české dějiny středověké s profesorem Kalouskem, Přehled dějin rakouských s profesorem Pekařem, dále také cvičení paleografické a Diplomatika listin císařských s docentem Friedrichem a nakonec předmět O počátcích a historickém vývoji národa Slovanů s profesorem Niederlem.²² Všechny své profesory líčí Kybal velmi kladně. „Profesor Niederle je velmi vřelý a nadšený, i když nesnadně se vyjadřuje, profesor Goll je příjemný a bystrý a profesor Pekař je skvělý řečník, z něhož slova se jen hrnou.“²³

Kybalova nespolečenskost se víceméně nelišila od studií ve Slaném. Chtěl se hlavně soustředit na studium historie a na nic jiného.“ Hleděl jsem toho, abych si udržel čistých a vznešených ideálů ze své rané mladosti a pevně držel na uzdě své pudy a vášně.

¹⁸ NA, Kybal Vlastimil, kt 1.

¹⁹ NA, Kybal Vlastimil, kt 53, deník 1899/1900, s. 116.

²⁰ NA, Kybal Vlastimil, kt 53, deník 1899-1900, s. 116.

²¹ NA, Kybal Vlastimil, kt 53, deník 1899-1900, s. 118.

²² NA, Kybal Vlastimil, kt 1.

²³ NA, Kybal Vlastimil, kt 53, deník 1899-1900, s. 122.

Nekouřil jsem, neoddával se alkoholu, ani nevyhledával žen. Neznal jsem ze svých universitních studií, co je to hospoda, tančírna, nebo vykřičený dům.(...)Snažil jsem se být člověkem čisté povahy, myšlenek i vznešených snah a cílů. Být mravným bylo pro mne nejvyšším a nejtěžším pravidlem ve studentském prostředí pražském. Pomáhala mi při tom zdravá povaha, pevná vůle, kázeň duševní i tělesná, vášnivé oddání ke studiu a opovrhování vši nečistotou a sprostotou kolem sebe. Neobyčejně mi prospívalo, že jsem mohl po krátkých lhůtách vyměňovat prach, špínu i nesnesitelný hluk Prahy za klidný, prostý a zdravý domov venkovský.²⁴

Na začátku svých studií Kybal bydlel na Smíchově u Albrechtských kasáren. Často si stěžoval na zimu a na špatnou stravu. 10. listopadu se stěhoval ke slečně Anastázii Kolínkové, přestěhovala se ze Slaného do Prahy. Zde se starala o Kybala a další dva studenty. Mezi nimi byl také dlouholetý Kybalův přítel Rudolf Urbánek. Kybal se velmi těšil, až spolu budou bydlet. Rudolf Urbánek dokončoval svá studia a uváděl ho do studia a akademického života. Postupem času se ale vztah mezi Vlastimilem Kybalem a Rudolfem Urbánkem stával těžším. Podle Kybala se Urbánkovo chování i myšlení změnilo. „Jako by dvě duše v něm byly. Jedna jemná, vnímavá, povznešená nad obyčejnost a druhá světská a všední.“²⁵

Od začátku svých studií chodil Kybal na přednášky i k profesoru Tomáši Masarykovi. Hned první rok se Vlastimila Kybala dotkla Hilsnerova aféra. Ta začala 16. listopadu. „Vztek a hnus mne jímá, jsem rozhořčen blbostí, ničemností a bezcharakterností studentů, které mám pokládat za své kolegy.(...)Masaryk vydal brožuru, v níž dokazuje, že proces s židem Hilsnerem byl nesprávný. To ovšem vjelo nemile pod kůži antisemitů, jimiž je také většina studentů. Tito přivítali Masaryka na přednášce nadávkami, sykotem a rámusem. Když chtěl mluvit, nepustili ho ke slovu. Chtěl tedy písemně (na tabuli) s nimi jednat. Nic naplat. A když osobně Masaryk k nim šel, žádat je o důvody jejich demonstrace a její vysvětlení, zbaběle se schovali a vyhnuli. Jen nadávkami, voláním hanba odpovídali. (...)Mám z toho dojem velmi trapný, nezapírám, že na křik oněch demonstrantů se odpovídalo tleskáním, voláním sláva, akce vždy vyvolá reakci. Já sám jsem tleskal, křičel sláva – ale právě proto, abych jednak dal najevo demonstrantům, že s nimi nesouhlasím, jednak abych jakož i jiní, ač ne všichni – ukázal Masarykovi, že sním totiž s jeho vystoupením v zájmu pravdy, byť v neprospěch jeho souhlasím.“²⁶ O něco dále píše toto.

²⁴ V KYBAL, J HRDLIČKA, J LÁŠEK, *Paměti Vlastimila Kybala*, s. 68.

²⁵ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1899-1900, s. 137.

²⁶ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1899-1900, s. 140.

“Dívám-li se na tyto události chladněji a přemýšlím-li o nich, zdá se mi, jakoby to nemohlo ani být, jakoby to, co jsem zažil (...) stát se nemohlo. A pohlédnu-li na své jednání při tom, také trochu se stydím, aspoň také na své volání, křičení sláva (víc jsem nečinil) se dívám jako na něco přirozeného, ovšem vysvětlitelného ze všeobecné nálady.“²⁷ O 11 dní později píše toto. „Uličnictví proti Masarykovi ještě nepřestává, při přednášce vyzval demonstranty, aby vyznali, co mají proti němu a své důvody mu pověděli, mlčeli a odešli z posluchárny na dvůr a tu své důvody pověděli, když šel Masaryk z přednášky, hulákáním a nadávkami. Pro takové chování není po tom všem, co se stalo, slova, jen stud, hluboký stud musí pojmout každého sebemeně spravedlivého a poctivého člověka.“²⁸ Kvůli demonstracím byly pozastaveny Masarykovy přednášky až do vánoc. Proces s Hilsnerem byl ukončen až v listopadu roku 1900.

Kvůli bydlení s Rudolfem Urbánkem byl Kybal více zarmoucený. Častěji mu vytýká jeho dlouhé rozhovory s třetím studentem v pokoji. Mnohokrát zjistil, že tyto rozhovory jsou o věcech, o kterých ani jeden moc neví. 3. února poprvé vstoupil do Sokola. Kybal sice není moc sportovní typ, myšlenka chození do Sokola se mu velice zalíbila a snažil se svou fyzičku trénovat, chodil sem velmi často. „Zas jsem byl v Sokole, cvičili jsme na hrazdě, lezli na tyčích a skákali a kondičku procvičovali, jde mi to dosud těžce.“²⁹

Kybal dokončil zimní semestr na výbornou a již tehdy měl sám se sebou rozpory, jestli studovat dějiny agrární nebo dějiny náboženské. Výběr jeho přednášek do letního semestru ukazuje, že se netýká pouze historických přednášek, ale také psychologie a filosofie. Na letní semestr měl zapsaného profesora Golla na předmět Dějiny středověku, profesora Kalouska s předmětem Dějiny české za Václava IV. Docenta Friedricha s předmětem Latinská paleografie a Diplomatiку listin císařských, profesora Palackého na Národopis, profesora Čádu na Psychologii lidského poznání, profesora Pekaře na Přehled dějiny rakouských až do roku 1526.³⁰

„Zlatou trojici mojí od počátku studií byli J. Goll, T.G. Masaryk a O. Hostinský. Ti vymezovali rozsah mého universitního snažení a zájmů, jež nebyly omezeny na studium historie v úzkém slova smyslu.(...) Později mne také připoutal F. Drtina. Na počátku studia mne také zaujal F. Čáda jako bystrý, obratný řečník.“³¹ „Mezi nejkrásnější přednášky, jež

²⁷ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1899-1900, s. 142.

²⁸ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1899-1900, s. 150.

²⁹ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1899-1900, s. 193.

³⁰ NA, Kybal Vlastimil, kt1.

³¹ V KYBAL, J HRDLIČKA, J LÁŠEK, *Paměti Vlastimila Kybala*, s. 77.

poslouchám, počítám přednášku Novotného o Sektách náboženských před dobou husitskou už svým obsahem a formou, obsah je věcný, forma gollovská. A pak přednáška o tomto předmětu sílí a šíří moje snahy a touhy, jež již od delší doby postavily mi před oči, cíl, program budoucí mé práce historické: vyličení sektářství českého toť můj cíl. Není tedy divu, že lapám každé slovo z úst přednášejícího“³²

Kvůli špatné finanční situaci byl Kybal nucen před koncem letního semestru začít pracovat. Psal na faře od začátku května do začátku června. V červnu psal v zemském archivu pro pana Bernarda a také psal pro pana Štědrého. Každý den byl zaměstnán od 7 hodin (v úterý od 6). Na universitě byl do desíti hodin. Od desíti do jedné odpoledne byl (někdy až do dvou hodin) v archivu. Od dvou odpoledne do sedmi večer na přednáškách a třikrát týdně od půl osmé do devíti hodin v Sokole. Vydělal si za červen a květen 80 zlatých.

Konec jeho semestru ve škole byl opět za všechny předměty za výbornou a opět se na prázdniny vrátil zpět do Černochova. O svých prázdninách nechtěl zahálet a udělal si široký program toho, co by chtěl za tu dobu stihnout. „Chci studovat dějiny církevní, z krásné prózy probrat Jiráska, Zeyera, Raise a další, dobře nastudovat německou paleografii, z francouzštiny pročíst několik literárních a dějepisných knížek, osvojit si začátky angličtiny, upevnit se prakticky i teoreticky v němčiny, pěstovat prakticky i teoreticky tělocvik, studovat ze spisů i života skutečného český venkov a speciálně naši vesnici, projít okolní archivy (v Libochovicích a Budyni), seznat umělecké a historické památky, pečovat o vyšší vzdělání a umravnění mých nejbližších atd. atd.“³³ Jak je tedy patrné, tak se Kybal nechtěl vzdělávat jen sám sebe ale i ostatní. Měl velkou starost o své bratry a sestry ale většina z nich už byla dospělá nebo už jim nemohl domluvit, aby se začali sebevzdělávat. Pouze své dva nejmladší sourozence se snažil vzdělávat. Nechtěl ale pomoci jen svým příbuzným. Chtěl také, aby venkovský lid byl jistým způsobem vzdělán. „Stále sice mám na mysli svojí povinnost studentovu vůči nevzdělanému lidu venkovskému, jest a zůstane mým programem, působit všemi silami k jeho rozumovému i mravnímu vzdělání, je toho nanejvýš potřeba, působit chci na lid hlavně prostřednictvím bujaré a silné organizace sokolské.“³⁴

O prázdninách nejen studoval, ale i navštěvoval další města například Most, Cheb, Chomutov, Karlovy Vary, Františkových Lázní. „Most mě tak dojímá, jakoby tu stále byla

³² NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1900-1900, s. 23.

³³ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1900-1900, s. 46.

³⁴ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1900-1900, s. 58.

nejistota, strach, rázu je úplně německého, vyzývavě německého, ale pod tou rouškou německých firem tají se druhá vrstva, česká.³⁵ Do Chebu přijel hlavně za prací, měl dělat regista z listin týkajících se Doupova. Vše bylo ale napsáno středověkou němčinou a pro Kybala byla tato práce velmi těžká. O Chebu jako takovém, ale má velmi dobré mínění, lidé jsou tam přátelští a prostředí se mu velmi líbí.

Znovu Kybal po dlouhé době přijel do Prahy, musel si hned najít nové bydlení, protože u slečny Anastázie bydlet nemohl. Našel si tedy byt na Novém Městě ve Pštrosově ulici. Opět na něj ale dolehl neklid velkoměsta. „Ze svého klidu byl jsem vyrušen, ruch a hluk velkého města na mne doléhá, život proudí čile, ale život sobecký a nemravný, je mi smutno, jsem tu sám, bez přátelské duše, jen drahé knihy mám.“³⁶

V novém semestru měl zapsaného profesora Golla na předmět Dějiny středověku, profesora Kalouska na Dějiny hnutí husitského. Docenta Novotného na předmět Doba Karla IV. Profesora Pekaře na Dějiny rakouské ve století patnáctém šestnáctém, Seminář historický a seminář geografický, profesora Friedricha na Diplomatiiku zemí českých a na Cvičení paleografické.³⁷

Velmi vřelý vztah měl s docentem Novotným, šel si k němu i pro radu o seminární práci. „Přišel jsem k němu s myšlenkami zeptat se ho, co by mi z církevních nezpracovaných kacířských dějin českých poradil za téma pro seminární práci. Byl v rozpacích, pravil, že je to pěkné, a když jsem se zmínil, že by mne zajímalo vylíčení působení různých kacířstev navzájem v Čechách, kázal jen k tomu, že pro nedostatek pramenů je to těžké.“³⁸ Nakonec se rozhodl pro úplně jiné téma a to O vývoji moderní historiografie české.

25. listopadu byl požádán o přednášku v besedě Malostranského Sokola. Přednáška se zabírala životem Nerudy. Toto byl jeho první veřejný výstup v Praze. „Chvěly se mě ruce, když jsem začal číst. Klidu valného jsem neměl, výřečnost nebyla všude jasná a výrazná, hlas monotónní, poněkud skuhravý, ne melodický, jistě ne sympatický. Poznal jsem, jak na hlasu a výřečnosti řečníkově mnoho záleží.“³⁹

Když se navrátil zpět do svého rodného kraje na prázdniny, opět chtěl zrealizovat svůj plán vzdělávat společnost. „Tak jsem se nabídl k činnosti mezi lidem, připravil přednášky, ale nadarmo, dosud mě nechtějí, tak rád bych přednášel. Jsem si vědom, že

³⁵ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1900-1900, s. 60.

³⁶ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1900-1900, s. 111.

³⁷ NA, Kybal Vlastimil, kt1.

³⁸ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1900-1900, s. 130.

³⁹ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1900-1901, s. 22.

bych to činil i s tou tendencí, abych si jakési jméno získal mezi lidmi.(...)Hatí se mi i plán s nejmladším bratrem chci, aby studoval, ale je to špatné, nerad se učí.“⁴⁰

Jak už jsem dříve poukázala, Kybal se stranil žen, nechtěl žádné rozptýlení od učení a od svých cílů. Nastává ale čas, kdy začíná také jeho touha po ženách. „Zase mě chytá touha bláznivá po lásce k ženě. A to hned dvojí: touha po lásce, řeknu studentské k jedné hezoučké a naivní, jak myslím, posluchačce, a touha silná a s jistotou smyslností po jedné tuším paní, veliké, silné a mohutné co do těla se silnou kšticí vlasů jako noc černých a s jemným obličejem. Nevím, jak se to stalo, seděl jsem za ní, viděl více na vlasy a hřbet její, jen časem se stočila se svým obličejem ke mně, ale zachvátila mne vášnivá touha po této ženě, touha, která sice neměla za první ani poslední cíl smyslné ukojení, nýbrž touha, která mne podmaňovala a snižovala za sluhu.“⁴¹

Kybalovo rozsáhlé studium na pražské universitě potřebovalo jeho snaživost a vytrvalost, ale také potřeboval peníze. Jeho finanční situace ho velice tížila, jen občas si dokázal vydělat pár zlatých. Vydělával si již na Slánském gymnáziu doučováním a na pražské universitě vydělával peněz podstatně méně, protože v Praze nebylo pro něj možno si přivydělat doučováním. Díky podpoře svého otce a také díky času, který mohl strávit na statku v Černochově, na tom byl lépe. Jelikož ale jeho otec musel podporovat i jeho bratra, který studoval chemii a také další dva na studiích na gymnasiu, situace tedy ani pro Kybala a ani pro statek nebyla příznivá. „Který sedlák sedící na statku o 120 korcích, byť na Podřipsku, mohl vydržovat na studiích vysokých a středních čtyři děti ve stejné době? I nezbylo mi, než abych se já sám pustil do boje o chleba a tím odlehčil obětavých rodičům v jejich rodinném úsilí o lepší život jejich dětí.“⁴² Pracoval například v pražských archivech na sběru informací o topografickém a genealogickém materiálu pro dílo pana Bernaua. Také vzal práci vypisování všech šlechticů z matrik. I když měl Kybal mnoho práce, tak se jeho finanční situace nezlepšovala.

S profesorem Pekařem mluvil o svém tématu na seminář. Kybal se chtěl věnovat náboženských dějinám v době předhusitské a to hlavně Matěji z Janova. „Matěj z Janova! Miláček mých snů, cíl mé první práce! Myslím na něho, na to, co musím ještě pročísti, jak se k němu připravít- jak na čas zanechat plány jiné.“⁴³ Jak později uvedl ve svých pamětech. „Bylo to krkolomné rozhodnutí, ale nejúspěšnější, jaké jsem byl za mládí,

⁴⁰ NA,Kybal Vlastimil,kt53, deník 1900-1901, s. 42.

⁴¹ NA,Kybal Vlastimil,kt53, deník 1900-1901, s. 46.

⁴² V KYBAL,J HRDLIČKA, J LÁŠEK,*Paměti Vlastimila Kybala*, s. 88.

⁴³ NA,Kybal Vlastimil,kt53, deník 1900-1901, s. 55.

učinil. Rukopis, který jsem si předsevzal prostudovat, byl obrovský foliant čítající kolem osmi stovek listů, chovaný jako skvost v Muzeu království českého.“⁴⁴

Konec zimního semestru byl úspěšný, za všechny předměty získal opět výborně. Kybal se tedy mohl na jarní svátky opět dostavit domů. Velmi rád se vracel do své domoviny, odpočinou si od shonu, který v Praze byl. Načerpát síly na nový semestr a znovu se sejit se sourozenci a příbuznými.

Jelikož Kybal navštěvoval pravidelně Sokol a to třikrát týdně, byl způsobilý stát se rakouským vojákem. 9. dubna byl nucen k odvodům a znovu na prohlídku 12. dubna. Kvůli krátkozrakosti nakonec vojenské službě unikl.

Kybal se opět musel vracet zpět do Prahy kvůli začínajícímu novému letnímu semestru. Na pražské universitě navštěvoval přednášky profesora Golla Dějiny středního věku, zapsaného také měl profesora Šustu s předmětem Dějiny papežské, profesora Kalouska s předmětem Dějiny české věku poděbradského, docenta Novotného s předmětem Předchůdci husitství v Čechách. Také navštěvoval přednášky profesora Pekaře na předměty Dějiny rakouské v 15. a 16. století a Rakousko v době předbřeznové a mnoho dalších přednášek. Kromě historie navštěvoval také přednášky literatury, umění a filosofie.

Celý semestr se věnoval své práci o Matěji z Janova, studiu a přivýdělků opisováním. Kybalova finanční situace se ke konci druhého ročníku velmi zhoršila, v červenci došly Kybalovi všechny peníze a byl nucen velmi skromně večerjet. Ani jeho uskromnění nestačilo a byl nucen prodat do antikvariátu několik knih, aby měl na jídlo do té doby, než pojede domů. Nedostal ani žádnou finanční podporu od university. Jako syn sedláka byl nucen platit kolejně a neměl možnost se ucházet o podporu chudých studujících. Nakonec údajně opouštěl Prahu s jediným krejcarem.

Návrat zpět na statek za rodinou ho utvrzoval v tom, že chtěl opět vzdělávat veřejnost. Chtěl nejdříve začít s vesničany. „Chci o letošních prázdninách rozvinout svou činnost, také na veřejnost. Pokus činím na zdejších dívkách, chci reformovat jejich způsob trávení nedělí a svátků. Spolu s bratrem chceme přijít mezi ně a pořádat u nich literární besedy a rozhovory.“⁴⁵ Nejen ale tímto chtěl trávit Kybal své prázdniny. Samozřejmě se chtěl, vzdělával literárně a jazykově. Pokračoval ve svém vzdělání historickém a filosofickém. Hlavně se chce věnovat své práci o Matěji z Janova.

⁴⁴ V KYBAL, J HRDLIČKA, J LÁŠEK, *Paměti Vlastimila Kybala*, s. 91.

⁴⁵ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1901, s. 43.

Chtěl také o prázdninách stihnout učit svou nejmladší sestru. „Chystám vyučovací kurs pro svou sestru. Učiním pokus naučit ji učit se nebo zajímat se o určité nauky. Na programu nejprve máme slovesnost, fyziologii, přírodopis, dějiny, literaturu a četbu. Co mně vadí je nedostatek času – nemohu se proto tak připravovati na jednotlivé hodiny, jak bych si přál. Ale jen když vzbudí u ní touhu po něčem jiném a vyšším, než ve všední život nynější.“⁴⁶ Dále ve svých denících píše. „Jde mi o to, abych v ní probudil zájmy a tužby pro literaturu, dějiny a estetiku. Bohužel, že dosavad moje snaha nenalézá náležitého ohlasu a můj vliv je zeslabován její lhostejností k věci, kterou ovšem zesiluje celé její prostředí.“⁴⁷

3. září 1901 Kybalovi přišel dopis od profesora Pekaře. Nabízel mu místo archivního adjunkta v Jindřichově Hradci s platem 1200 korun a s vyhlídkou rychlého povýšení na archiváře. Kdyby ale Kybal tuto práci přijal, připravil by se o další studium na universitě. Byl by to konec všech jeho plánů, které posud měl. „Byl by to konec života studentského, zřeknutí se všech svých plánů a budoucího postavení, odloučení se a vytrhnutí z vlivu Gollova a Masarykova, oddálení se od vědeckého života v Praze a připoutání se k jednomu místu, k jedné práci, postavení hraběcího úředníka, zapadnutí do malého městečka, zděvňování duševního vývoje, ale ovšem i výhodné zaopatření hmotné. Po uvážení tohoto všeho umínil jsem se, že návrh profesora Pekaře nepřijmu.“⁴⁸

Před začátkem třetího ročníku na universitě opět poukazoval na bídu a nedostatek peněz jeho rodičů na statku. „Bída hmotná i duševní. Je tu nedostatek peněz, dření, shánění jich, peníze, jichž nedostatek hospodář všude cítí doléhavě, jsou teď bohem těchto lidí, nouze je tlačí k zemi, podporuje jejich bezcharakternost i ničí v nich všechny ideály a zájmy o vyšší věci, a mají-li peněz, nedovedou jich užívat.“⁴⁹

Kybal opět jede do Prahy na nastávající semestr. Našel si práci v knihovně. Opět si stěžoval na shon a rychlost tohoto města. Toužil po klidu vesnice. Tento semestr navštěvoval opět profesora Drtinu, bude k němu chodit na předmět Dějiny patnáctého a šestnáctého století. Dále navštěvoval profesora Kalouska na Dějiny české od nastoupení krále Ladislava a také na předmět Dějiny ústavy v Čechách a na Moravě. Chodí také na docenta Novotného na předmět Dějiny hnutí husitského, dále má profesora Pekaře, profesora Palackého, profesora Masaryka, profesora Drtinu a další. Opět se jeho předměty nezaobíraly pouze historií, ale opět také literatuře a filosofii.

⁴⁶ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1901, s. 78.

⁴⁷ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1901, s. 87.

⁴⁸ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1901, s. 79.

⁴⁹ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1901, s. 98.

Spoléhá na svého profesora Golla, že mu pomůže s finanční situací pomocí stipendií, ale to se bohužel nestalo a Kybal byl odkázán opět na úmornou práci v archivech a na nucené šetření peněz. Musel opět prosit své rodiče, aby mu posílali peníze do Prahy. Neměl to jednoduché s penězi a také to neměl jednoduché s nalezením nového přítele, když se Rudolf Urbánek odstěhoval z jeho dosahu, tak neměl nikoho, s kterým by si popovídal. „S žádným kolegou nedovedu po přátelsku hovořit, zasmát se. (...) Mé způsoby, nazírání a skutky jsou jim tak cizí a jaksi nemístné. Proto často by mne rádi urazili, činí to nepřímou. Mám jen několik kolegů, které moje snahy a mé vzdělání dovedou ocenit. Ovšem důvěrníka ani mezi těmito nemám.“⁵⁰ Ze začátku si ho kolegové ani moc nevěšovali, Kybal nikdy nebyl moc společenský. Ale již ve druhém ročníku, kdy si vybral těžkou práci prostudovat veliké dílo Matěje z Janova, musel se jistě dostat do mysli jeho kolegů a jestli ne kolegů tak jistě profesorů. Hlavně oči profesorů Golla a Pekaře právě spočívaly na něm. Věděli, že je na něm něco zvláštního. Práce o Matěji z Janova rozhodla o jeho postavení právě k profesoru Gollovi, toto dílo ho mělo reprezentovat v literární společnosti, která do budoucna rozhodovala o jeho sociálním postavení.

Po dlouhé době opět Kybal navštěvoval Sokol. „Začal jsem chodit do Sokola, jsem velice rád, že mám tak příležitost narovnat své tělo, však byla toho svrchovaná potřeba. Zdraví si nejen uchováti neporušené, nýbrž i pečovat o rozkvět těla – je můj cíl, se zdravým, otužilým, čilým tělem budu moci podniknout své velké práce a radovati se ze života a světa“⁵¹

Jeho pracovitost a píle na universitě ho odsouvají dál od jeho kolegů, ale naopak má blíže k profesorům. Jeho kolegové jsou velice nepřející a závidějí nejen jeho úsilí, ale úsilí všech ostatních, tedy podle Kybalova mínění. „Jejich názory jsou tak nezralé, nepropracované, jejich přesvědčení tak nepřesvědčivé, jejich ambice tak úzké nebo mlhavé, jejich zvyky a názory tak nízké a školácké.“⁵² Přestože Kybal nemá ani jednoho věrného přítele, jeho oči spočinou na jedné dívce, která s ním navštěvuje přednášky profesora Hostinského. Tato dívka ho velice zaujala. „Nejsem tak bezcitný, ani cit lásky k ženě není mi cizí, jest jen ztlumený a očekávající. Nikdy jsem s ní nemluvil a ani se jí nedvořil. Na prvé jsem příliš uzavřený a na druhé příliš hrdý.“⁵³ Podle svých slov se stýkal pouze s profesory a zaujal ho profesor Drtina. „Takový milý, ochotný a otevřený jest profesor Drtina (...) Byl, jest mi v mnohém vzorem. Setkáváme se zajisté v zájmu o věci

⁵⁰ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1901, s. 102.

⁵¹ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1901-1902, s. 6.

⁵² NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1901-1902, s. 36.

⁵³ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1901-1902, s. 64.

náboženské. Byl jsem dnes v jeho bytu, ohlásil jsem mu své snahy a ideály a tím si jeho pomoc získal.⁵⁴ Touto dobou nastaly jeho těžké chvíle s profesorem Gollem, na svém semináři dává Kybalovi otázky, na které nedokáže odpovědět, načež se Goll začíná chovat ke Kybalovi velmi rezervovaně.

Začátkem zimy se, finanční situace Vlastimila Kybala opět zhoršila. „Dnes jsem nevečeřel, jen suchý chleba jsem pojedl. Nemám ani krejcar. Žiju tak střídě a zdrženlivě, a přec mám nouzi. Ale ač je to bolestné jako každá křivda a útlak, přece ve svých snahách ve své práci právě začínající nepovolím.“⁵⁵

Jak čas plynul, Kybal se opět na vánoční prázdniny vrátil zpět do svého domova v Černochově. Nejvíce se zajímal o své sourozence. Chtěl, aby se co nejlépe vzdělávali. „Chci, aby starší bratr v červenci udělal druhou státnici a pak na doporučení se dostal místo v cukrovaru. Mladší bratr, aby vojákoval v Praze. Mladší sestra, aby ode dneška za rok připravovala se na odjezd do Brna, kde by tři nebo šest měsíců se vzdělávala.“⁵⁶

Jeho vlastní cíle po novém roce byly takové, že chtěl v roce 1903 na podzim složit státní zkoušky a získat doktorát. Chtěl získat docentské stipendium, a díky tomu v letním semestru 1904 studovat v Berlíně a v zimním semestru 1905 studovat v Paříži církevní dějiny. Potom chtěl přijmout místo vychovatele u šlechtické rodiny nebo profesuru v Praze. Největší důraz kladl na svou práci o Matěji z Janova. Tato práce ho mohla učinit docentem na universitě.

Opět na konci zimního semestru má z předmětů výborně a opět jel na nějaký čas domů. Při cestě domů si Kybal uvědomoval, že jeho společenské chování by se mělo zlepšit. „Vidím, že musím prázdniny strávit někdy mimo domov. Jest to nutné, má-li konečně nastat se mnou obrat ve společenském chování. Nechci zůstat zahrabán v knihách. Svět a společnost jsou také pro mne.“⁵⁷

V letním semestru roku 1902 měl opět profesora Golla, Kalouska, docenta Novotného, profesora Pekaře, Palackého, Hostinského, Drtinu, Krejčího a další. Z předmětů můžeme vyvodit, že opět jeho srdce tíhlo spíše k historii, ale znovu zde můžeme vidět literaturu, filosofii a nově i ruštinu. Více než na universitě studoval doma, je tedy ještě méně ve styku s kolegy než dříve. Opět ale cítil, že by měl být více společenský a nebýt pořád zavřený doma s knihou v ruce.

⁵⁴ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1901-1902, s. 10.

⁵⁵ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1901-1902, s. 17.

⁵⁶ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1901-1902, s. 23.

⁵⁷ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1901-1902, s. 54.

Tento semestr byl hlavně o jeho vztahu mezi kolegy a učiteli. Jeho vztah s profesorem Gollem byl chladnější než dříve a profesor Goll byl ke Kybalovi uzavřenější. Pořád nenalezl nového přítele a snažil se být více společenský. Po konci semestru se opět navrátil na tři měsíce zpět do Černochova na svůj rodný statek. „Zase doma, jako obvykle povznesená nálada, samé dojmy novosti a příjemnosti. Pokládám své knihy a zařizuji si pokoj. Pak vyjdu do zahrad a polí. Spokojeně se najím, popovídám a jdu spát s radostnou perspektivou na klidné dny.“⁵⁸

Stále se snažil své sourozence vzdělávat a měl velkou radost, když jeho starší bratr mohl jít pracovat do cukrovaru a jeho mladší bratr na střední hospodářskou školu. „Učím denně bratra, který půjde na střední hospodářskou školu, učím ho němčině a počtům. Má sice chuť učit se němčině, ale je jí příliš, máme dohonit, čemu se nenaučil v obecné a měšťanské škole.“⁵⁹ Dále se v denících také píše toto: „Starší bratr odjíždí na první štaci v praktickém životě: do chrudimského cukrovaru. Tuším, že počátky budou krušné, umí pracovat, ale styk s lidmi to je jeho Achillova pata.“⁶⁰ Nejvíce starostí mu dělala jeho sestra, která velice z pohodlně a se svým vzděláním, již nic nedělá. „Stráním se svého švagra a sestry, protože vidím jejich prázdný a nízký život. Ne že bych je nenáviděl, ale stávají se mně však lhostejnými. Nad životem sestřiným, jejíž předběžné vzdělání a nazírání na život opravňovalo k pěkným nadějím, udělal jsem kříž. Sestra je pohodlná tělesně i duševně. Nemá pevného programu života, ba nemá ani vznešených nároků životních.“⁶¹

O svých prázdninách kromě vzdělávání svých sourozenců kladl velký důraz na svou disertační práci o Matěji z Janova. V této práci chtěl vytvořit dvě nové cesty tohoto pojednání. Za prvé se chtěl věnovat poznání Matěje z Janova a za druhé zahájit teologicko-historické pojednání o husitské historii.

Nastal opět čas, kdy se Kybal má vrátit zpět za studii do Prahy. „S bolestnou představou myslím na nastávající poslední dva semestry na universitě. Zde u rodičů a v klidu duševním i tělesném trávím svůj čas, posvěcený prací. Ač požitků žádných a radostí málo tu mám, přece žiju spokojeně a zdravě tělesně i duševně. Jakmile však přijdu do Prahy, abych se hned přeměnil v nádeníka. Vedle špatných dojmů velkoměsta mne tu svírá stálá potřeba peněz. Vydělávat to je moje heslo a potom teprve pracovat. Mořit se

⁵⁸ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1901-1902, s. 97.

⁵⁹ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1902-1904, s. 8.

⁶⁰ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1902-1904, s. 12.

⁶¹ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1902-1904, s. 3.

tělesně i duševně, abych tam mohl žít.“⁶² Po příjezdu do Prahy mu začala chybět jeho domovina a jako vždy si stěžoval na velký shon a rychlost velkoměsta, musel si opět najít nový byt, ve kterém by bydlel. Našel pouze drahý jednopokojový byt a tak musel hledat spolubydlícího, našel kolegu přírodopisce.

Velmi zklamán byl, když mu otec v dopise psal, že jeho mladší bratr neprospívá ve škole. „Milý synu, obdržel jsem dnes od ředitelství hospodářské školy list, v němž mně oznamují, že Toník neprospívá v chemii a že je napomínán v češtině, v němčině a v kreslení je vidět, jak je pilným žákem, jak se dobře učí.“⁶³ Poté mu psal jeho bratr a sděloval, že opravdu je z chemie a z češtiny napomínán, ale z ostatních že má výborně nebo chvalitebně, Vlastimil tedy viděl alespoň dobrou vůli k nápravě a je o něco klidnější. Do bratra vkládal velké naděje.

V novém semestru měl zapsaného profesora Golla, Kalouska, docenta Novotného, profesora Pekaře, Palackého, Hostinského, Drtinu, Čádu a další. Opět v zapsaných předmětech převažovala historie ale také filosofie, literatura, jazykověda a psychologie

Jeho největším problémem byla stále špatná finanční situace, nemohl již chodit do archivu, protože se soustředil na svou disertační práci a jeho jediné příjmy byly od rodičů, a nestačily na všechny výdaje. Kromě toho občas opisoval knihy, po kterých ale v zimním semestru nebyla poptávka. „Musím zase počítat, rád bych si koupil zimník, klobouk a jiné, hlavně spoléhám na profesora Pekaře, profesor Novák mi dá asi deset zlatých zálohu za opisování. Tak abych vystačil, ale co po Vánocích?“⁶⁴

Na vánoční svátky odjel zpět za rodiči do Černochova. Domlouval svému bratrovi, aby se více učil. A snažil se ho po celý pobyt doma vzdělávat. „Je to dobrý, celkem nezkažený hoch, ale chytlavý, lehký a veselý. Učení má nerad, ale učí se. Vtloukli jsme do něho přesvědčení o nutnosti studia.“⁶⁵ I přes veškerou snahu na konci pololetí získal jeho bratr z dvanácti předmětů, sedm dostatečných a pět dobrých.

Když opět přijel zpět do Prahy, získal naději na jistý finanční přivýdělek od profesora Golla a profesora Pekaře, kteří ho navrhli jako asistenta historického semináře. „Kdyby se naděje splnila, mohl bych pilně studovat o své disertaci a zároveň měl bych jisté zaopatření pro semestr 1903 a 1904, v němž bych rád vykonal zkoušky státní i rigorózní. Knihovnictví v semináři bylo by i proto dobré, že bych, maje všechny příručky po ruce, mohl bych se dobře připravit ke zkouškám, o tom nemluvě, že bych byl stále udržován

⁶² NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1902-1904, s. 22.

⁶³ NA, Kybal Vlastimil, kt2, dopis z roku 1902 14/11.

⁶⁴ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1902-1904, s. 38.

⁶⁵ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1902-1904, s. 44.

v proudu historického života při naší universitě. Nevýhodou by bylo, že bych neměl svátků a prázdniny byly by kratší.“⁶⁶ Nakonec se tedy opravdu stal asistentem historického semináře od prvního února 1903 s platem 1000 korun ročně. „Krátko po prvním únoru 1903, jako novopečený asistent začal jsem úřadovat a zasedl u psacího stolu v předsíni Historického semináře v třetím poschodí Klementina. (...) Byl jsem pomocníkem bohů historického Olympu českého a tím nepřímo předurčeným kandidátem universitní docentury, ke které jsem sám tíhnul a která byla mnohým adeptům historické vědy ideálem jejich životního snažení.“⁶⁷ Jeho práce byla přijímání a vydávání knih a v katalogizování a inventarizování nových knih. I přes tuto novou práci měl nouzi o peníze a opět se dával do různých překladů a prepisů knih.

Jeho vztah k profesorům se různil, profesor Goll byl podle něj chladný a odměřený a Kybal také psal, že ho ignoroval až do odevzdání jeho disertační práce. Profesora Pekaře měl ze začátku také v oblibě, ale později psal, že je hodně nemluvný a velice nedůvěřivý. Jako on byl i profesor Pekař ze selského rodu tudíž si své postavení musel vydobýt stejně jako Kybal. „Pekař není takový, jaký jsem čekal, že bude.(...) Jeho hlava je otevřená a bystrá, má zvláštní dar ostrého pojetí věci a skvělého vyjádření svého názoru. Má zájem i zápal pro historii, jenže jen na čas. Nedovede setrvat při jedné věci dlouho, dovede pracovat intenzivně, ale jen na čas.“⁶⁸ Dále na něj udělal dojem profesor Novotný. Byl to podle Kybala velmi skvělý řečník, dokázal ve člověku vyvolávat zájem o dané téma. Občas ale trval na svých teoriích, i když fakta mluvila jinak.

Po Kybalově novém postavení v historickém okruhu se těšil přízni profesorů. V této době vzrůstalo jeho nadšení pro hudbu a během jednoho roku přibližně dvacetkrát navštíví různé koncerty, zajímá se nejen o hudbu ale také o umění celkově. Ví, že měl v určitých oblastech mezery, a snažil se je doplnit.

Jelikož se stal asistentem v historickém semináři ještě, jako studující se očekávalo od Kybala, že co nejdříve ukončí studia. Naplánoval si tedy, že doktorské zkoušky zvládne hned po ukončení čtvrtého ročníku. K tomuto všemu chtěl ještě složit zkoušky z dějepisu a zeměpisu. „Rozhodnutí toto bylo takřka šílené pro ohromnost zkušební látky a dalo se vysvětlit jen mým starým zvykem dělat ne kroky, nýbrž skoky v životě a dosahovat předsevzatého cíle bezkonkurenční pílí, plánovitostí a vytrvalostí“⁶⁹

⁶⁶ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1902-1904, s. 45.

⁶⁷ V KYBAL, J HRDLIČKA, J LÁŠEK, *Paměti Vlastimila Kybala*, s. 104.

⁶⁸ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1902-1904, s. 70.

⁶⁹ V KYBAL, J HRDLIČKA, J LÁŠEK, *Paměti Vlastimila Kybala*, s. 105.

Celou dobu se snažil si najít čas a dokončit svou disertační práci o Matěji z Janova, psal ji opravdu velmi pečlivě a šel za svým cílem, aby se tato práce rovnala práci docentské. Celým třetím ročníkem prošel za výbornou a snažil se, aby stihl rigorózní, doktorské zkoušky včas. Již po prázdninách v roce 1903 si podal 5. října žádost na složení rigorózních zkoušek a dodání své rigorózní práce o Matěji z Janova. 12. října skládal historické rigorózní zkoušky „S výsledkem jednohlasně výborným, lecos jsem uměl a věděl a ovšem i lecos nevěděl nebo věděl nedostatečně.“⁷⁰ 22. října složil filosofické rigorózní zkoušky opět s výsledkem výborným. „Po promoci jsem se oddal chuti studiu zeměpisu, jenž jinak ležel mimo můj studijní zájem, a od druhého do dvanáctého prosince 1903 složil jsem s prospěchem státní zkoušky z dějepisu a zeměpisu pro vyšší gymnasia. Tím bylo moje školské studium na Pražské universitě skončeno.“⁷¹

3. ledna 1904 se znovu stěhuje do nového bytu ve Vávrově ulici číslo jedenáct. V této době bydlel již úplně sám, a ne jako dříve s více lidmi v jednom pokoji. Po přestěhování měl v mysli pouze další své vzdělání a sebezdokonalování. Chtěl zlepšit a přepracovat svou disertační práci o učení Matěje z Janova a to vše stihnout do začátku léta 1904. Druhou věcí, ve které se chtěl zdokonalit, stále byla jeho nespolečenská. „Chci konečně prolomit svou uzavřenost a pomalu uplatnit se svým „já“ ve společnosti. Nechci se zahrabat do svého studia a práce a žít jen pro ně jako automat ve světě dnešním a zítřejším. Nechci být odborníkem, který má zájem jen o své speciální studium a který je barborem nebo dítětem v ostatním světě.“⁷² Nechtěl ale vzdělávat pouze svou inteligenci, ale také své mravy, chtěl se naučit tanci, zpěvu, řečnictví. Zdokonalit se také v tělocviku, chodit více do divadla, na koncerty a na výstavy.

I přes jeho práci v historickém semináři s příjmem 1000 korun, byl tento plat nedostatečný, přestože žil velice střídově a spořivě. Své peníze nejvíce utrácel za koncerty, divadla a výstavy. Musel tedy opět začít psát referáty a překládat. Profesor Goll ale chtěl, aby odešel z historického semináře až po roce 1905 a přešel na lépe placené místo na universitní knihovně. Kybal totiž, i přes svou velmi špatnou finanční situaci, se nechtěl stát středoškolským učitelem. Všechny své naděje stočil práce k universitní knihovně. „Plán Gollův, abych přešel z Historického semináře bez praxe přímo k rukopisnému oddělení

⁷⁰ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1902-1904, s. 90.

⁷¹ V KYBAL, J HRDLIČKA, J LÁŠEK, *Paměti Vlastimila Kybala*, s. 106.

⁷² NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1902-1904, s. 100.

universitní knihovny, se nezdařil pro odpor rakouské byrokracie vládnoucí v knihovně. (...) Byl jsem v 25. roce života v naprosté nejistotě svého postavení“⁷³

Kybal si již dlouho pohrával s myšlenkou habilitace. Měl ale spoustu jiné práce, tak se této myšlence neoddával. Po rozhovoru s Pekařem, se Kybal dozvěděl, že se počítá s jeho habilitací. Tato myšlenka už není tak vzdálená jako dřív. Věnoval se tedy od jara 1904 jen a jen své práci o Matěji z Janova. „Žiju výlučně svou prací. Všecko ostatní, literatura, novinky a ostatní jsem nechal stranou a pracuji jen na své práci (...) Poznávám čím dále, tím jasněji, že jsem vzal na sebe přílišný úkol- do konce roku napsat monografii o Matěji z Janova. (...) Věcně a historicky vyložit a rozložit Janovy ideje, spojit je s myšlením jeho doby-to je můj nejvyšší úkol mého programu. Ale zároveň nejobtížnější.“⁷⁴ „Všecku svou naději a pýchu nejbližší budoucnosti viděnou ve své monografii chystané o Matěji z Janova. Čím obtížnější zdá se toto téma, tím ohnivější zápal a touha, ale zároveň i starost o své rodící se dílo chovám.“⁷⁵

Po dlouhém přemýšlení se Kybal rozhodl, že potom co ukončí spis o Matěji z Janova, upustí od středověké teologie a začne se věnovat studiu politiky doby předbělohorské. Toto téma se rozhodl Kybal zpracovat v místních a zahraničních archivech. „Mínil jsem zpracovat téma studiem v domácích a zahraničních archivech a na cizích universitách a habilitovat se pak na základě této práce z rakouských, nebo všeobecných dějin novověkých i středověkých.“⁷⁶ Kybal o prázdninách v roce 1905 navštěvuje zahraniční archivy, kvůli svému novému tématu.

I když Kybal chtěl být více společenský, tak přes všechny taneční hodiny a práci v historickém semináři se jeho nespolečenská povaha příliš nezměnila. Kybal věděl, že není dobré být nespolečenský a uzavřený a chtěl se z tohoto vymanit, ale také si uvědomoval, že samotářství je jeho základní povaha. „Jasně uznávám, že to je nedostatek a chyba, jež se jednou vymstí, až budu chtít realizovat své plány vědecké i společenské. Ale co dělat? Lidé mě nudí a odpuzují. Delším stykem s nimi mne přivádí k jejich opovrhování a k návratu do svých samot.“⁷⁷ Na dalších stranách svého deníku píše toto: „Nemám přátel, neboť s každým z nich mohu se lehce rozejít. Nedovedu přilnout nikomu. Jsem naprosto nespolečenský tvor.“⁷⁸

⁷³ NA,Kybal Vlastimil,kt53, deník 1902-1904, s. 115.

⁷⁴ NA,Kybal Vlastimil,kt53, deník 1904-1907, s. 12.

⁷⁵ NA,Kybal Vlastimil,kt53, deník 1904-1907, s. 14.

⁷⁶ V KYBAL,J HRDLIČKA, J LÁŠEK,*Paměti Vlastimila Kybala*, s. 118.

⁷⁷ NA,Kybal Vlastimil,kt53, deník 1904-1907, s. 27.

⁷⁸ NA,Kybal Vlastimil,kt53, deník 1904-1907, s. 55.

V listopadu roku 1904 Kybal znovu hovořil s profesorem Gollem o svém možném odjezdu do ciziny za studiem. Chtěl, aby myslel na habilitaci ale kvůli tomu, že byla všechna místa obsazena, nemohl myslet na to, že by se připojil k universitě jako profesor. Kybal si tedy musel najít nějakou lépe placenou práci, než jakou měl v historickém semináři. Rozhodl se, že od nového roku nastoupí na Smíchovské gymnázium. „Střední škola mně zabezpečí jakž takž sociální postavení, ale otráví mne jako jiné. Pro můj duševní a inteligenční vývoj bude znamenat spíš pohromu než pokrok.“⁷⁹ Již od dob svého chození do slánského gymnázia, měl Kybal velký odpor ke střední škole. A přijetí postu učitele na střední škole mu tento odpor připomnělo. Již dříve si říkal, že by přijal místo učitele na střední škole pouze ve velké nouzi a v zoufalství nad svou kariérou. Na střední škole učil dějepis a zeměpis.

Na začátku ledna 1905 dokončil svou práci o Matěji z Janova a odevzdal jí do Učené Společnosti k soutěži o jubilejní cenu. V té době začal chodit jako učitel na střední školu osm hodin týdně, poté pracoval pořád v historickém semináři čtrnáct hodin týdně a také dělá korektury Truhlářova Katalogu asi deset hodin týdně. Takže byl přes třicet hodin týdně zaměstnán a při tom musel pořád studovat a vědecky pracovat.

2.3 Zahraniční studia

Během roku 1905 dostal stipendium a mohl konečně odjet na studia do Paříže, kde pobyl čtyři měsíce. Jeho první dojmy z Paříže jsou: „První dojem, který dosud trvá, je naprosto nepříznivý. Paříž imponuje svou monumentálností, živostí a veselostí, ale zároveň odpuzuje jakousi roztříštěností, nepraktičností a nepořádností. To se jeví i v domácím zařízení. Domy jsou tmavé, s úzkými a temnými chodbami. (...) Veřejnost přednášek i knihoven se mi nelíbí, má za následek, že do nich vnikají velkoměstští darmošlapové a vagabundi.(...) Francouzové pokud jsou v Paříži, nejsou sympatičtí: jsou to lidé bez morálky, bez pronikavé kultury, povahy požívačné, lstivé a nafoukané.“⁸⁰ O Pařížanech hovořil jako o protivných a nemravných, ale na druhou stranu kulturních osobách. Říkal, že je to kultivovaný národ bez morálky.

Mnoho věcí se v době jeho pobytu změnilo, začalo to hlavně jeho začínajícím společenským životem, který mu Paříž poskytla. V Paříži se setkal s intelektuály, se kterými se dával často do řeči. V Paříži bydlel u jedné francouzské rodiny, s jejímiž členy

⁷⁹ NA,Kybal Vlastimil,kt53, deník 1904-1907, s. 35.

⁸⁰ NA,Kybal Vlastimil,kt53, deník 1904-1907, s. 58.

rodiny se nakonec spřátelil. „Madame Gouton byla vdovou po francouzském viceadmirálovi z Cherboutu a žila v Paříži. (...) Byla to vysoce vzdělaná dáma, jež pěstovala hudbu a malířství. (...) Naše debaty u večeře byly velmi živé a prospívaly mi věcně i jazykově, stejně jako občasná společná návštěvy koncertů.“⁸¹

V Paříži studoval politiku Jindřicha IV a jeho vztah k habsburské monarchii a Rudolfovi II. Vycházel z dopisů diplomatů v Praze a v Německu. Toto se mělo stát základem na jeho práci pro novověké dějiny. Kybal zde nestudoval pouze toto téma, ale též politiku Francie na přelomu šestnáctého a sedmnáctého století. Jeho čas v Paříži se krátil a bylo na čase, aby se vydal na své další studium do Bonnu. Pařížská studia ukončil 15. května 1906. Kybal se od svého pobytu v Paříži a změně svého studia z teologických středověkých dějin víc oddaloval profesorovi Gollovi a naopak se stal spíše přívrženec profesora Drtiny.

Pobyt v Bonnu trval pouze několik týdnů od května 1906. V Bonnu Kybal bydlel ve vile pivovarníka. Jeho styky s Němci byli odměřenější než styky s Francouzi. O tom svědčí skutečnost, že v Bonnu našel pouze dva přátele a oba Francouze. „Se studenty německými jsem osobních styků vůbec nepěstoval, s profesory jsem se všemi dohromady setkal pouze jednou. (...) Pamatuji si, jak jeden mladý docent dějin vykládal o úpadku francouzského národa se stejnou jistotou, s jakou to později činili pozdější nacisté. (...) Když jsem byl představen jednomu profesorovi matematiky, týž mi odmítl podat ruku, poněvadž jsem byl Čechem.“⁸² Po pobytu v Bonnu následuje bádání v archivech po dva měsíce, na toto bádání mu Česká Akademie poskytla stipendium. Bádal v Bruselu, Paříži poté ve Vídni, Mnichově a Štrasburku.

Kybal se vrátil v květnu 1906 s přehledem moderní historie Evropy, filosofie, psychologie a další. Tudíž si ucelil informace, které studoval na filosofické fakultě. Jak vidíme, jeho zájem o další vědy také neopadl. V roce 1907 bylo jeho největším cílem dosáhnout docentury.

10. února Kybal dokončil svou habilitační práci o Jindřichovi II. a Rudolfovi II. Jeho úmysl dělat habilitaci z novověkých dějin se, ale nelíbil Jaroslavu Gollovi. Stále Kybalovi opakovaně říkal, že novověk je obsazen profesorem Šustou, že ale na univerzitě chybí profesor na středověké dějiny, jestliže se opravdu rozhodne pokračovat se studiem novověku, Goll ho nadále nebude podporovat. „A při té příležitosti mluvil dále: co pro mě učinil, o čem ani nevím, zvláště chrání mě proti profesorovi Pekařovi, jenž je se mnou nespokojen v Historickém semináři, oba, že mne šetří, jak mohou. Vůči Pekařovi, že se

⁸¹ V KYBAL, J HRDLIČKA, J LÁŠEK, *Paměti Vlastimila Kybala*, s. 124.

⁸² V KYBAL, J HRDLIČKA, J LÁŠEK, *Paměti Vlastimila Kybala*, s. 133.

chovám arogantně, že dávám najevo, že při jeho žádosti činím rozdíl mezi svou povinností a svou vůlí proto Pekař ode mne ani ničeho nežadá.“⁸³ Přes toto všechno Kybal neustoupil a řekl, že tedy bude habilitovat ze středověkých a novověkých dějin. Kybal během dubna roku 1907 zjišťoval, že profesor Šusta je proti jeho habilitační práci a, že se stal také členem habilitační komise. Profesoru Pekařovi se ale práce líbila. Profesor Goll měl ale jiný názor. „Dnes profesor Goll mi pravil v Seminári „lituji, že jsem Vaši práci v rukopise mi předloženou nečetl úplně a nechal ji Vám podat za spis habilitační. Práce se mi nelíbí.“ Toto sdělení je mi záhadou. Jsem však přesvědčen z hloubi duše, že takové odmítnutí mé práce je nespravedlivé. Jsem si vědom, že jsem pracoval poctivě.“⁸⁴

8. dubna odjel do Itálie. Zde hlavně bádá v archivech. Navštívil Benátky, Vatikán, Řím a Florencii a další. Jeho dojmy z Říma celkově jsou vřelé, jen obyvatelstvo podle něj se nesnaží být tak intelektuální, jak to viděl ve Francii. Dojmy z Vatikánského archivu tak příznivé ale nejsou, stěžuje si, že místnosti byly temné, hlučné a opět porovnává s Francií, kde se mu archivy moc líbily.

Po příjezdu do Prahy sedmnáctého červa 1907 šel sdělit výsledky práce z Itálie profesorovi Gollovi. Ihned se jejich konverzace přesunul ke Kybalově habilitační práci. Goll mu řekl, že se komise rozhodla, že se spis Jindřich II. a Rudolf II. nehodí jako spis habilitační. V týž den potkal profesora Pekaře, ale shledání bylo velmi chladné: „Ejhle moje přijetí v mé vlasti od dvou osob, jež mi stály kdysi tak blízko a k nimž jsem choval čistou a upřímnou lásku nebo náklonost. Přijali mě jako prašivého psa, jako ničemu, který se proti nim provinil, bůh ví jakým zločinem.“⁸⁵ S tímto rozsudkem se nechtěl smířit, jelikož měl podporu Ernesta Denise, kterému se jeho spis velice líbil. Ten mu poradil, aby si zažádal podrobné vysvětlení slabých míst této práce. „Celá záležitost má pro mne význam především mravní. Jde o mou vědeckou čest a váhu. V tomto smyslu jsem přesvědčen, že práce, byť nedokonalá, je schopna habilitace. (...) A proč mi brání? Bojí se konkurence?“⁸⁶ Další den si zapisuje do svého deníku toto: „Celá moje záležitost habilitační, jež měla zůstat čistě věcnou a objektivní, stala se osobním konfliktem, mezi mnou a mými soudci.(...) Všichni moji soudcové mě znali od let, znali moje práce a přípravy k habilitaci a schvalovali je, počítali se mnou jako s budoucím docentem. Ale přepočítali se v jednom: předurčili mě k určitému oboru, jež byl jim lhostejný. Jakmile

⁸³ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1904-1907, s. 88.

⁸⁴ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1904-1907, s. 91.

⁸⁵ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1907-1908, s. 24.

⁸⁶ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1907-1908, s. 31.

obrátil jsem se k tématu konkurenčnímu, zlomili nade mnou hůl.“⁸⁷ I přes Denisovy přímluvy se profesorský sbor rozhodl, že tato práce není schopna habilitace, ale naopak že jeho předchozí práce o Matěji z Janova je velmi dobrá a, že by jistě prošla tímto řízením. S tím ale Kybal nesouhlasil. Nechtěl se věnovat středověku, ale novověku. „Byl jsem nyní odmrštěn od stolu pražských ministrů, nýbrž i vyloučen z obce českých historiků universitních zvaných školou Gollovou, jednou pro vždy.“⁸⁸

Po odmítnutí práce rozvažoval Kybal dva plány, mohl přepsat práci o Jindřichu IV. mezi lety 1607 až 1610. Anebo odjet do Paříže, kde se chtěl živit jako knihovník nebo novinář. 22. července přijel do Paříže. Zde se setkal s Ernestem Denisem, který ho přesvědčoval k tomu, aby zůstal vytrvalý. Také mu slíbil v pomoci při hledání práce v Paříži. V říjnu 1907 psal profesorovi Gollovi, že již nebude asistentem v Historickém semináři.

Kromě Paříže navštívil také Londýn. Zde také bádá v archivu o Jindřichu IV. samozřejmě se také prochází po městě a jeho památkách. „Prohlédl jsem si při té příležitosti Londýn a jeho památnosti, zejména parlament, kde se mi vše jevílo vážné, klidné a prosté, skoro dřevěné. Jinak Angličané oproti Francouzům se zdáli být lidmi spíše všedními, prozaickými, prostými společného kouzla.“⁸⁹ Po návštěvě Anglie odjel, do Holandska, kde se také věnoval bádání v archivu, památkám a hlavně malířství. Po Holandsku jel na pár dní do Německa a poté zpět do Prahy. „Opět v Praze, na místě bolesti a utrpení. Není krásnějšího města nad Prahu, nad její Hradčany. (...) Byl jsem v universitě, v universitní knihovně. Je mi jasno, že já tam vlastně nemám co dělat. Příkopy silně okopány, brány pevně zavřeny a uvnitř nepřátelé plní nenávisti a škodolibosti. Stojím před nimi jako cizinec nebo jako vyvrženec.“⁹⁰

Na Vánoce 1907 odjel po dlouhé době opět k rodičům na statek v Černochově. Zde se setkal se svým otcem, který ho i přes nepřízeň osudu na universitě velice podporoval a snažil se, aby vytrval ve své práci.

V dubnu roku 1908 dokončil úvodní část své nové habilitační práci Jindřich IV. a Evropa v letech 1609-1610. Jelikož pochopil, že pouhé přepracování by nemělo smysl, musel utvořit úplně novou práci. Odjel tedy znovu do zahraničí a znovu jel bádát po archivech pro svou novou práci. Nejprve odjel do Berlína, po dlouhém bádání v archivech a nalezení mála pramenů odjel do Paříže. „Od 15. srpna život jednotvárný – bibliotéka.

⁸⁷ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1907-1908, s. 32.

⁸⁸ V KYBAL, J HRDLIČKA, J LÁŠEK, *Paměti Vlastimila Kybala*, s. 137.

⁸⁹ V KYBAL, J HRDLIČKA, J LÁŠEK, *Paměti Vlastimila Kybala*, s. 144.

⁹⁰ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1907-1908, s. 63.

Biblioteční živočich se stal ze mě v tomto čase, těžkomyslný a unavený. (...) Ovšem práce pokračuje a získává tímto mnišským životem. Působí radost ale zároveň muka a bolest.⁹¹ Na svých cestách se tedy v podstatě věnoval pouze pokračování ve své práci a jejímu ukončení.

Po návratu do Prahy se setkal s profesorem Masarykem. „Mluvili jsme se zájmem o historii, on ovšem stále by mě rád pohnul k nějakému spolupracovníctví (v Naší Době). (...) Ptal se též na mé postavení, míním-li se habilitovat, co dělám.“⁹² Na konci roku 1908 si dal za cíl dokončit práci o Jindřichu IV. a poté podniknout cesty do Itálie a Španělska.

Od začátku roku 1909 byl opět na cestách. Navštěvoval při zahájení své cesty několik měst například Vídeň, Mnichov, Bern, Lucern, Miláno a mnoho dalších. Delší dobu strávil v Římě, kde začal opět pracovat na habilitaci o Jindřichu IV. „Řím stal se mi silou poměrů vším, čeho mladý muž s kulturním a vědeckým historickým fondem hledá a potřebuje. Předně byl mi zlatým dolem, z něhož jsem dobýval poklady poznání odborně i obecně dějinného. Skoro den co den jsem sestupoval do oněch dolů v archivech vatikánských i jiných.“⁹³ V Římě se také setkal s Anou Sáenz, svou budoucí manželkou. Od ledna do konce června byl Kybal v Římě. Nenavštěvoval zde jen archivy, ale také chodil na přednášky na universitu a chodil po pamětihodnostech. Po odjezdu z Říma, Kybal odjel do Monte Carla přes Janov. Poté navštěvoval také Barcelonu. Zde se chvíli zdržel a snažil se bádát v místním archivu. Dále také navštěvoval Madrid, Toledo, Lisabon a další města, ve kterých bádál v archivech.

19. října 1909 přijel zpět do Prahy. Vrátil se na universitu a také přednášel v Učené společnosti o Jindřichu IV. Hlavně se ale zajímal, jestli je teď vhodná doba podat znovu žádost o habilitaci. Mluvil s profesorem Nejedlým, který mu sdělil, že doba pro jeho habilitaci ještě nedozrála. Měl počkat pár měsíců, než se vše uklidní. „Hnuly se ledy odmítání, které posud svíraly proud mého vědeckého uplatňování se v českém životě akademickém. Intrik neubývalo, naopak přibývalo ze strany mých protivníků, kteří nejen, že mě ignorovali, nýbrž i nastrkovali jiné protikandidáty na mou docenturu.“⁹⁴

31. prosince 1909 odnesl svou práci o Jindřichu IV. profesoru Kalouskovi, protože se chtěl přihlásit na konkurz o jubilejní cenu první třídy Akademie. Také práci Jindřich IV a Evropa odnesl na děkanát filosofické fakulty se žádostí o habilitaci. „Dne dvacátého třetího února 1910. Došel jsem k rektorovi Procházkovi a optal jsem se ho, jak daleko stojí

⁹¹ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1907-1908, s. 83.

⁹² NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1907-1908, s. 105.

⁹³ V KYBAL, J HRDLIČKA, J LÁŠEK, *Paměti Vlastimila Kybala*, s. 157.

⁹⁴ V KYBAL, J HRDLIČKA, J LÁŠEK, *Paměti Vlastimila Kybala*, s. 169.

moje záležitost habilitační. Slíbili mi na podzim, že věc bude do Velikonoc vyřízena. Rektor nedovedl mi odpovědět (...). Žádost někdy prý leží až dvě léta.“⁹⁵ Opravdu po dva roky byla jeho žádost nevyřízena, vždy ho ujišťovali, že za pár měsíců vše bude vyřízeno a hotovo. „Stal jsem se trpělivý až k resignaci a ztratil respekt před lidmi, jež se mi pletly do cesty, naučil jsem se jimi pohrdat a jich nedbat, ta jako by byli mrtví“⁹⁶

7. července 1910 měl konečně habilitační kolokvium. V komisi byli profesoři Goll, Pekař a Bidlo. Kolokvium bylo schváleno a Kybal byl připuštěn k poslednímu habilitačnímu aktu, k habilitační přednášce o Zahranicním mínění o českém majestátu. Po úspěšném zvládnutí kolokvia odjel na studijní cestu do Švédska.

Cesta do Švédska započala 15. června 1910 „Švédsko mě zajímalo, poněvadž bohužel v jeho ruce byl osud protestantských Čech za třicetileté války. Švédsko byla chudá země.“⁹⁷ Po příjezdu do Stockholmu opět začala jeho práce v archivech. Jeho dojem ze zdejších obyvatel byl zdrženlivý, například úředníci v archivu neměli zájem navazovat přátelství s cizincem. Po návštěvě Stockholmu jel také do Osla a Bruselu.

Po návratu do Prahy ke konci roku 1910 Kybal dokončil vše potřebné pro udělení habilitace. Získal tedy docenturu z všeobecných dějin středověku a novověku a mohl zahájit svou práci učitele na universitě. I když Kybal dosáhl všeho, čeho chtěl, tak se toužil pořád sebezdokonalovat a nechtěl být jen v Praze, usmyslel si tudíž, že se znovu vydá na studijní cestu do Itálie a Řecka.

Kybalova cesta do Itálie začala koncem prosince 1910. Než jel do Itálie, zastavil se v Paříži. Zde navštěvoval archiv a poslouchal přednášky na universitě. 6. ledna odjel do Říma. Zde se opět setkal s Anitou. „Ona jako malířka, já jako historik, oba jsou oddáni vážné a tuhé práci. A oba jsme se milovali prostě i ušlechtilě, jako dvě sourodé duše, a to tím více, čím hlouběji jsme se poznávali.“⁹⁸

V Římě, kde pobýval od ledna do září 1911, se věnoval nejen své badatelské práci ale také návštěvě university a setkávání se s Anitou. K jejich setkávání bylo mnoho příležitostí, protože téhož roku byla v Římě organizována spousta výstav. Po dokončení jeho práce v archivech a knihovně, jel do Řecka a na Sicílii. I zde ale navštěvoval archivy a bádá o řecké a římské kultuře. Navštívil například také Mykény. „Lví brána je impozantní

⁹⁵ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1909-1910, s. 96.

⁹⁶ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1909-1910, s. 97.

⁹⁷ V KYBAL, J HRDLIČKA, J LÁŠEK, *Paměti Vlastimila Kybala*, s. 17.

⁹⁸ V KYBAL, J HRDLIČKA, J LÁŠEK, *Paměti Vlastimila Kybala*, s. 182.

svou souměrností, zajímavé jsou hroby při bráně, (...) podle mého dojmu, mykénská kultura, souvisí s Řeckem zcela lokálně.⁹⁹

16. října 1911 se Kybal vrátil zpět do Prahy. Po dlouhých letech konečně mohl začít přednášet na pražské universitě. Pracoval zde jako soukromý docent dějin středověkých a novověkých. Mohl tedy přednášet na universitě, ale bezplatně. Velmi ho při přednášení mrzel počet posluchačů. „Nedostatek posluchačů, bylo jich sotva deset, zítra jich může být pět, a na konec zbydou dva, tři. I jiný profesor by pokojen nebyl a snad by byl nešťasten z této situace, neboť připravuje svoje přednášky svědomitě, věnuje jim neobyčejně velkou sumu své pracování energie a tvořivosti.“¹⁰⁰ Jeden z důvodů, který ho napadl, proč na jeho přednášky chodí malý počet studentů byl, že se studenti báli, že budou s ním spojováni. „Nyní si vysvětluji, proč na mé přednášky studenti chodí zcela poskrovnu (...) Student byl by vždy v nejistotě, zda nepropadne právě proto, že bude opakovat moje výklady, které zkoušející profesor zamítne, kdyby se bránil a řekl: tak jsem to slyšel u Kybala jistě (dle někoho) Šusta jej nechá propadnout.“¹⁰¹ Do konce roku 1911 odpřednášel osmnáct přednášek. „Posud jsi, pamatuji, jak jsem nosíval z Klementina přes Karlův most a Kampu, do svého Smíchovského bytu náručí knih, které jsem narychlo četl, abych napsal deset čtvrtek papíru na jednu přednášku o jednom tématu a abych ihned studoval další téma opět za pomoci knih a časopisů.“¹⁰² Jelikož jeho přednášky nebyly placené, musel si najít jinou možnost, kde by si mohl vydělat peníze. Stal se tedy sekretářem universitních přednášek, také získal určité honoráře za své knihy.

5. února 1912 odjel za svými rodiči do Černochova. Chtěl jim hlavně sdělit informaci o možném sňatku s Anitou. „Naznačil jsem jim v sobotu a v neděli, že miluji Anitu a že pomyslím na sňatek s ní. Matka souhlasila, jen se obávala, zda Anita půjde do Prahy a zda v Praze dovede mně hospodařit, že je pobožná, ji těšilo, neboť to prý svědčí o dobrém srdci. Namítla však, že svatba bude stát na dva tisíce zlatých a Anita musí být hospodyně, abych já nemusel platit služku a kuchařku. Na věno se neptala, ani ji nezarazilo, že by Anita hned nemluvila česky.“¹⁰³

3. března 1912 odjel Kybal opět do Říma. Jel sem hlavně kvůli své nové badatelské práci o sv. Františkovi z Assisi. Také ale zde navštěvoval Anitu. „Je to bytost čistě ženská,

⁹⁹ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1910-1911, s. 88.

¹⁰⁰ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1911-1911, s. 43.

¹⁰¹ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1911-1911, s. 45.

¹⁰² V KYBAL, J HRDLÍČKA, J LÁŠEK, *Paměti Vlastimila Kybala*, s. 191.

¹⁰³ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1911-1911, s. 65.

citová, neobyčejně citová a milosti plná. Její srdce je čisté, není v pýchy ani prázdnoty, a proto její poměr k ostatním lidem je přímý a jasný.“¹⁰⁴ Mimo Řím navštívil také Assisi.

V květnu 1912 se navrátil do Čech. Znovu se do Itálie vydal v srpnu 1912 a navštívil, mimo jiné Benátky, Terst, Rimini, Bolognu. Po celou dobu jeho pobytu, který trval, až do října 1912, se věnoval bádáním v archivech pro svou novou knihu o sv. Františku z Assisi. Také ale chodil na místní university na přednášky. 22. října 1912 odjel zpět do Prahy. Zde si stěžoval, že Praha je přelidněna, kvůli tomu nemohl nalézt byt, ve kterém by bydlel do té doby, než opět odjede na další cestu do Itálie. Od října do prosince 1912 byl opět zavalen přednáškami na Pražské universitě.

Začátkem února 1913 se loučil s rodiči, protože odjel opět na cestu do Itálie. „Včera byl jsem u svých rodičů, podívat se na ně a také dát jim spánembohem před svým odjezdem do ciziny. Když jsem se loučil s nimi, byl jsem nějak pohnut, zvláště když stará matka přitiskla mě ke své tváři. Tu srdce se mi zachvělo a já odjížděl v melancholické náladě.“¹⁰⁵ Jeho již šestá cesta do Itálie byla od února do března 1913. Při této cestě navštívil Florencii, Vatikán a samozřejmě také jel do Říma za Anitou. Zde ji také požádal o ruku. Po návštěvě Itálie Kybal odjel do Londýna se zastávkou v Paříži, kde navštívil profesora Denise. Druhého dubna odjel z Paříže do Londýna. V Londýně navštívil různé pamětihodnosti a také navštívil přednášky. Byl také na universitě v Cambridgi. Hlavně pracoval v britském muzeu. Dvanáctého dubna odjel z Londýna zpět do Prahy.

V pátek 30. května 1913 si do svého deníku napsal toto: „Dnes je mi 33 let a jsem ženichem. (...) Snad tedy slavím svoje narozeniny letošní naposled ve stavu mládeneckém. Za rok v tuto dobu, mohl bych už být manželem a také snad už otcem.“¹⁰⁶

Zároveň během poměrně krátké doby dokončil životopisnou knihu o svatém Františkovi z Assisi. Byla vydána roku 1913 a věnována Anitě. „Doně Anitě Sáenz y Aguilar, paní duše mé a snoubence mé milé. Věnuji toto dílo vzájemného poznání, utěšení i doufání.“¹⁰⁷

V červnu 1913 vydala Arcibiskupská konzistoř na Smíchově povolení k sňatku. „Na základě předloženého protokolu sepsaného slečnou Doňou Annou Sáenz y Aquilar na farním úřadu u sv. Josefa v Mexiku dne osmého dubna 1913 o vyjádření tamního faráře Fratiška Maltrana ze dne čtrnáctého května 1913 není námitek, aby snoubenci universitní docent pan Dr Vlastimil Kybal a slečna Anna Sáenz y Aquilar mohli být na Smíchově

¹⁰⁴ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1911-1911, s. 88.

¹⁰⁵ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1912-1913, s. 57.

¹⁰⁶ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1912-1913, s. 108.

¹⁰⁷ V. KYBAL. *Svatý František z Assisi*.

příští neděli dvacátého druhého června prohlášení a po správně provedených ohláškách oddáni. Předpokládá se ovšem, že není třeba dle mexických zákonů prohlášek u tamních politických úřadů, o čemž snoubenec ještě informován bude. Prohlášky však každopádně mohou být ihned provedeny.¹⁰⁸ Sňatek se tedy konal patnáctého září 1913 v kostele sv. Václava na Smíchově.

Sňatek byl pro Kybala začátek nové kapitoly v jeho životě. O Anitě se Kybal ve svých denících a dopisech vyjadřoval vždy jen pozitivně a vybarvoval ji vždy jen do těch nejlepších barev. Vztah Kybala s Anitou byl velmi vřelý a byl pro oba velmi šťastný. Anita ho vždy podporovala a za jakýchkoli okolností stála po jeho bohu. 24. října o ní píše takto: „Žena, která mi stojí po boku, jest neobyčejných hodnot ducha a srdce a jimi lehce vyrovnává všednosti denního života i jeho starosti a bolesti. Povahy naše se vyrovnávají jako jazýčky jemných a pevně zasazených vah a proto stojíme v tomto těžkém prostředí zcela klidně.“¹⁰⁹ Ale i přes všechny klady, které Anita měla, nechodila moc často do české společnosti. Měla v Praze pouze jednu společnici paní Josefu Procházkovou. Byla to neteř universitního profesora. Jelikož Anita byla malířka, malovala i v Čechách. „Jeden z prvních českých portrétů, jež Anita namalovala, byla babička, již si byla vyhledala v chudobinci na Malé Straně.“¹¹⁰ Dále malovala také krajiny v Černochově. Namalovala také dva obrazy, které jsou v současnosti pověšeny v Senátu České republiky. Před koncem roku 1913 Kybal přednášel na pražské universitě. Mezi přednášející témata patří František z Assisi, Jan Hus, italské renesanci a další.

Od března do února 1914 podnikl Kybal se svou manželkou sedmou cestu do Itálie. Navštívili spolu Veronu, Boloňu, Assisi a samozřejmě Řím. V Římě Kybal navštěvoval opět archiv a knihovnu. V této době Kybal studoval materiály o vestfálském míru a také studoval Husovo učení. Nakonec své cesty zamířili do Benátek. Do Prahy přijeli koncem dubna 1914.

Jeho první syn Milíč se narodil 18. června 1914. „Škvrňátko se na mě dívalo a plakalo, respektive křičelo. Hlavičku mělo opravdu „šišatou“, lebeční kosti zcela znatelné a porostlé černým vláskem. Na tvářičkách a spáncích bylo vidět posud modřiny od operačních kleští... Je to silný klučina, vážící tři kila a sto šedesát gramů. I umínil jsem si nazvat ho Milíčem na památku onoho svatého a silného bojovníka.“¹¹¹ Milíč byl pokřtěn 25. června roku 1914. Jeho celé jméno znělo Milíč Vlastimil Václav František Josef

¹⁰⁸ NA, Kybal Vlastimil, kt1.

¹⁰⁹ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1912-1913, s. 134.

¹¹⁰ V KYBAL, J HRDLIČKA, J LÁŠEK, *Paměti Vlastimila Kybala*, s. 210.

¹¹¹ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1914-1915 s. 56.

Ramon. Za kmotry šli: vládní rada profesor Jindřich Neuderl ze Smíchova a Marie Čechová rozená Kybalová z Černochova. „V roce 1916 dvacátého prvního června se mu narodil jeho druhý syn Dalimil.“¹¹²

3. Za první světové války

„V sobotu, prvního srpna 1914 – Rakousko-Uhersko vyhlásilo Srbsku válku. Ve válečném manifestu se praví, že bylo k tomu přinuceno v zájmu klidu říše ohrožovaného velkosrbskou propagandou. Lid pokud vidím, tohoto důvodu nechápe. Vidí sice, že byl zavražděn Srby následník trůnu s ženou, ale neuznávají, že by pro tuto vraždu měla být vedena velká válka, soudí, že ti dva „už jsou tam“ a že pro ně je zbytečné, aby byl mír a blahobyt lidu veškerého ničen.“¹¹³ V této době pobýval Kybal se svou manželkou a synem v Černochově na rodinném statku. „Z Černochova, který v této době měl přibližně sedm set obyvatel, muselo nastoupit do války přes sedmdesát mužů. Později se ve vesnici nenacházel žádný muž, který by byl války schopný. Sám Kybal byl kvůli tělesné slabosti uchráněn od války.“¹¹⁴ Podobnou výjimku dostali otcové rodin, sedláci a další. Mimo mužů byli odebíráni také ze statků koně, nastala tedy chvíle, kdy nebylo žádné tažné síly.

„Lítice válečná zuří na všech stranách a drží v horečnatém napětí miliony lidstva. Pro smrt jednoho muže a jedné ženy ničí se životy tisíce tisíců a rozvracuje se veškerý život veřejný i soukromý. (...) Jak patrně z některých zpráv válečných lidé se rozběsnili hůře než zvířata a ničí životy spolubližních s krutostí a nelítostností.“¹¹⁵

17. září odjel Kybal s manželkou a synem zpět do Prahy, kde se snažil pracovat na studiu o učení Husa i přes válečnou situaci. Již si vybíral další téma na zpracování. Přemýšlel nad tématy Bismarck a Slované, Habsburkové a český národ. Byla to hlavně témata politická.

„Nálada lidu na venkově, jest klidná a rozvážná.(...) Lid venkovský a speciálně selský lid český, byl od starodávna lid „mazaný“ a nehybný vůči všem administrativním a finančním opatření vlády a vždy dovedl uvést je na pravou míru vlastními zájmy nebo i obrátit je ve svůj prospěch. (...) Kde co mohli, zásoby svoje, zvláště mouky ukryli na nejruznějších místech a tak opatřit se proti budoucnosti. Snad ani jeden sedlák nepřiznal všech svých zásob, ba šli někteří tak daleko, že nepřihlásili žádné mouky, ač ji měli na

¹¹² NA,Kybal Vlastimil,kt52.

¹¹³ NA,Kybal Vlastimil,kt53, deník 1914-1915 s. 67.

¹¹⁴ NA,Kybal Vlastimil,kt1.

¹¹⁵ NA,Kybal Vlastimil,kt53, deník 1914-1915 s. 83.

pytle.¹¹⁶ Mnoho lidí bylo v této době přímo závislé na to, co každý sedlák odvedl ze svých zásob. Kdyby ale sedláci nahlásili všechny své zásoby a příjmy mouky, tak by zase oni strádali a to nechtěli.

Jeho úplný rozchod s Rakouskem a profesorem Gollem nastal v červenci 1915, kdy Goll i jeho přívrženci stáli za zachováním monarchie. Goll také v tuto dobu měl rozhovor v novinách. „Goll z naprosto nevhodného přirovnání války s válčením o rakouské dědictví 1741 vyvozoval „pevnou naději a důvěru, že válka skončí pro dvojspolek šťastně a že zejména „naše monarchie“ vyjde z této války beze ztrát, díky spojeným silám zemí a národů rakousko-uherských a díky spojeným silám dvojspolku.“¹¹⁷

„O válce je těžko psát, poněvadž chybí jakýkoliv podklad pramenný. Co přinášejí noviny je zřejmá mystifikace a tou špínou se baviti není ani příjemné ani plodné. Kdybych měl po ruce listy francouzské, anglické nebo italské mohl bych aspoň konfrontací jich zpráv se zprávami našimi pokoušet se o zachycení jistých pravdivých faktů, jež náleží objektivní historii této války“¹¹⁸

V lednu roku 1916 byl Kybal znovu za profesory Bidlem, Novotným a Šustou kvůli svému jmenování profesorem na pražské universitě opět po dlouhém jednání jeho návrh nepřijali a Kybal ještě musel čekat, na placené místo profesora. „Došlo k živější výměně názorů, přičemž jsem akcentoval toto: po dosavadní námaze nemám posud zaopatření a nejsem posud ve státní službě.“¹¹⁹ Dalším důvodem jeho častého neúspěšného pokusu stát se plnohodnotným profesorem, byl jeho podpis k Manifestu českých spisovatelů. „Podepsal jsem milerád tento památný dokument domácího osvobozovacího hnutí, jako pozvaný český historik a tím se vřadil veřejně mezi české odbojníky, k nimž jsem soukromě patřil od počátku.“¹²⁰ Během války Kybal kvůli nedostatkové stravě a boji o místo na pražské universitě onemocněl a nemohl vykonávat přednášky, které doposud na universitě přednášel. Také to je jeden z důvodů, proč je v denících tříroční pauza končící rokem 1919.

Jeho otec ale zaznamenal ve svých pamětech jeden z jeho příjezdů do Černochova. „Syn Vlastimil byl zde na prázdninách od třináctého června do třicátého října s rodinou. (...) dvacátého osmého října byla prohlášena samostatnost Českého slovenského státu, dvacátého devátého října oslavena ve zdejší obci vyvěšením práporu v Československých

¹¹⁶ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1914-1915 s. 177.

¹¹⁷ V KYBAL, J HRDLIČKA, J LÁŠEK, *Paměti Vlastimila Kybala*, s. 221.

¹¹⁸ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1915-1918 s. 5.

¹¹⁹ NA, Kybal Vlastimil, kt53, deník 1915-1918 s. 26.

¹²⁰ V KYBAL, J HRDLIČKA, J LÁŠEK, *Paměti Vlastimila Kybala*, s. 225.

barvách, večer osvětlením, a chůzí po obci, za zpěvu národních písní ku škole, kde měl řeč ku shromáždění syn Vlastimil¹²¹

4. Poválečná a diplomatická doba

„30. prosince 1919 prezident republiky Masaryk jmenoval Kybala zvláštním dekretem mimořádného profesora řádným profesorem obecných a českých dějin středního a nového věku na české universitě v Praze.“¹²² Konec roku 1919 byl tedy pro Kybala ohromným zlepšením jak finančním tak vyplněním jeho snu stát se řádným profesorem na pražské universitě.

Během léta 1919 mu bylo nabídnuto místo v diplomatických službách, nabídl mu ho prezident Masaryk, mimo jiné také nejspíše díky Kybalově podpoře při Hilsnerově kauze. Masaryk řekl, ať si Kybal vybere místo svého působení sám. Kybal po dlouhém uvážení místo nakonec přijal a vybral si Itálii. „V dopise Eduardu Benešovi, tehdejšímu ministrovi zahraničí, se vyznává, že se na jeho naléhání rozhodl pro Řím „protože znám a miluji Itálii po 13 let a poněvadž jsem se domníval, že své osvobozené vlasti prospějí v Itálii více než kde jinde“. Začal, jak píše, „soustavné dílo sblížení národa italského a českého na poli politickém, kulturním i hospodářském“.¹²³ Hned z počátku roku 1920 byl jmenován prezidentem Masarykem za velvyslance Československé republiky v Itálii. Bylo v této době více podobných dohodnutých kandidatur. „uváděl rovněž jmenování Karla Perglera do Tokia, Jana Havlasy-Klecandy do Brazílie, Bohumila Čermáka do Bukurešti (...) Nikdo patrně netušil, že se, s výjimkou Kybalovy italské mise, bude, přinejmenším z pohledu jmenovaných osob, jednat o více či méně neúspěšná vyslání, která v následujících letech přinesou ministru Benešovi řadu nepříjemností.“¹²⁴ Po jmenování Kybal se svojí rodinou 15. ledna odjel na osmou cestu do Itálie. Psal v denících, že tato cesta byla zcela jiná, než jeho předchozí. Na této cestě byl poprvé s celou svojí rodinou. 25. ledna měl audienci u italského krále, kde mu předal své pověřovací listiny a o čtyři dny později začal objíždět diplomatický sbor, nejdříve navštívil belgického velvyslance poté holandského, řeckého a další.

4.1 Itálie

¹²¹ V KYBAL, Paměti statku, s. 47.

¹²² J HRDLIČKA, Vlastimil Kybal, s. 58.

¹²³ Zpravodaj společnost přátel Itálie. Praha, 2005 10(1), s. 3.

¹²⁴ J HÁLEK, Bedřich Štěpánek, s. 60.

Kybal měl velké problémy mezi dalšími diplomaty, protože ostatní byli povětšinou vojáci nebo legionáři. „Moje postavení bylo tím těžší, že jsem nebyl vojákem ani legionářem, a jest mi není známo, že bylo proti mně zbrojeno dříve ještě, než jsem do Říma přijel. Situaci tehdejší vyjádřil jeden odcházející důstojník slovy, že kdyby nebylo mne a mé choti, čsl. vyslanectví v Římě bylo by rozvráceno.“¹²⁵ Další věcí, s kterou se setkal, bylo, že musel z vojáků, kteří před válkou měli různá zaměstnání, udělat sluhy a komorníky. Musel jim vštípit smysl pro pořádek a zájem o chod úřadu. „V souvislosti s celkovou úrovní legace použil vyslanec slova „zbahnělost“ a „anarchie“. Jeden z úředníků si přivedl v noci nevěstku, která jej následně okradla. „Sluhové (legionáři) projížděli se ve vojenském automobilu, ozdobeném československou vlajkou, Římem ve společnosti lehkých ženštin ze sousedství. Okolní obyvatelé zvali československé vyslanectví prostě – Babylonem, ne snad proto, že by bylo sídlem neřestí, nýbrž že v něm vládl nepochopitelný zmátek, svévole a někdy i neřád. [...] Pracovalo se [...] bez řádu, bez znalosti a bez ducha.“¹²⁶ Jeho mysl se nezaměřovala pouze na vyslanectví, musel také myslet na styky s královským dvorem, vládou a úřady. Neopomíjel ani české obyvatelstvo v Římě, i když do jejich společnosti nechodil moc často z nedostatku času. „Česká kolonie v Římě se skládá z několika málo jednotlivců české i německé národnosti. Nemám času chodit do jejich společnosti, avšak neopomenul jsem každému vyjít vstříc, když se na mne obrátil, nečiním rozdílu v národnosti nebo náboženství. Připouštím však, že jsem se všem kolonistům nedovedl zalíbit.“¹²⁷ Na podporu chudé české společnosti založil podpůrný fond, kdy díky podpoře italských obyvatel mohl, vybudoval československý hospic v Římě.

Velmi podporoval česko-italské styky. „Na Sokolský slet jsem přivedl čtyřčlennou delegaci vojenskou, čtyřčlennou delegaci města Řím a dvoučlennou delegaci žurnalistickou, budu mít vždy za malou svou zásluhu, že jsem zprostředkoval první přímé styky města Říma s Prahou.“¹²⁸ Také československý spolek pro pěstování styků s Itálií tvrdil, že Kybal dal podnět k utváření dobrých vztahů česko-italských.

Po dobu svého vyslaneckého pobytu v Itálii, každý měsíc psal souhrnné zprávy o vnitřní a zahraniční politice v Itálii, také ale psal o vztazích československo-italských. Vztah byl povětšinou zdrženlivý, jen z pohledu italského tisku docházelo k nepřesným

¹²⁵ NA, Kybal Vlastimil, kt27.

¹²⁶ J HÁLEK, Bedřich Štěpánek, s. 75.

¹²⁷ NA, Kybal Vlastimil, kt27.

¹²⁸ NA, Kybal Vlastimil, kt27.

informacím. „I tisk italský chová se k nám zdrženlivě a dobré zprávy nepřinese sám od sebe žádné, spíše zprávy nepříznivé.“¹²⁹

V září 1920 kvůli uzavření obranného česko-jihoslovanského spolku se změnil vztahy československo-italské. „Možno říci, že po stránce politické a diplomatické jsme nyní do jisté míry ztotožnění s jihoslovanskou politikou, tak že veřejné mínění i oficiální kruhy dívají se na nás svým poměrem k Jugoslávii. A poněvadž tento poměr není a na dlouhou dobu nebude přátelský, musíme počítat s ochlazením česko-italských sympatií.“¹³⁰

V březnu 1921 Kybal upozorňoval na začínající průmyslovou krizi v Itálii. „Vyplývá především z neshodného nebo nevýnosného odbytu výrobků a z omezení úvěru, jež banky poskytují domácímu průmyslu i obchodu.“¹³¹ S průmyslovou krizí souvisela také krize obchodní, klesl vývoz výrobků, jako hedvábí, kosmetiky, potravin. „Cizina kupuje méně a dodává více. Cizí dovoz do Itálie stoupá touže měrou, jakou italský vývoz klesá.“¹³²

Již 10. listopadu 1921 psal mimořádnou politickou zprávu o Kongrese fašistickém v Římě. „Mussolini především zkritizoval strany ostatní, zvláště ostře socialisty a katolíky, stav stran občanských označil za chaotický. (...) Fašistická strana bude mít značný význam v italském politickém životě. (...) Chystaný průvod přilákal do Říma na třicet tisíc fašistů – většina mladých a bojovných hlav. Při tom z ne dosti dobře vyjasněné příčiny došlo na římském nádraží ke srážce fašistů s železničáři. (...) Fašisté podráždění vyvolanou reakcí stali se velmi agresivní, uráželi každého, kdo před jejich průvodem nesmekl. S komunisty docházelo k pravidelným bitvám v různých částech města. Po odjezdu fašistů bylo šest mrtvých, přes sto raněných, z nichž mnozí těžce.“¹³³

V říjnu 1922 psal Kybal diplomatickou zprávu o fašismu, psal o jeho neskutečném rozmachu. K fašismu se touto dobou přidávalo mnoho stoupců a mnoho jiných proudů. „Nemalou příčinou dosavadní jednotnosti strany jest nesporně sám vůdce Mussolini, jenž se ve straně těší velké prestiži. Všechny vojensky organizované čtyři fašistické, poslouchají výhradně jen na slovo Mussoliniho. Vláda, ač otevřeně zachovala se naprosto nečinně před stálým rozpínáním fašismu. Odjezd Mussoliniho a přerušování schůze, která se uzavřela tajemným slibem všech přítomných, že budou slepě následovati rozhodnutí velitelství

¹²⁹ NA, Kybal Vlastimil, kt27.

¹³⁰ NA, Kybal Vlastimil, kt27.

¹³¹ NA, Kybal Vlastimil, kt27.

¹³² NA, Kybal Vlastimil, kt27.

¹³³ NA, Kybal Vlastimil, kt27.

strany. Vyvolala ve všech politických kruzích přímo paniku.¹³⁴ Nerozhodnost vlády co v této chvíli podniknout, Mussolini využil a vytvořil v této době vlastní vládu. V listopadu 1922 začali mít i příznivci Mussoliniho vlády značné obavy co bude dál. „Mussolini totiž jako vůdce fašismu, byl nucen používat hojnou míru klamných prostředků, aby rozšířil svojí popularitu (...) Bude-li Mussolini s to přestáti všechny obtíže, které čekají na jeho vládu, dokáže jasně své neobyčejné schopnosti osobní, kterým všichni jeho přátelé věří, pak ale může se stát, že se nespokojí již pouhým ministerským křeslem, nýbrž pokusí se dosáhnout více a výše.“¹³⁵ Až do svého odjezdu z Říma v roce 1924 se ve svých diplomatických zprávách nejvíce zabýval narůstající moci fašismu. Do Říma také přijel tehdejší ministr zahraničních věcí Československa doktor Edvard Beneš. „Návštěva ministra zahraničních věcí Republiky Československé, dr. Beneše v Římě dne 28. A 29. srpna 1923 byla významnou událostí v zahraniční politice italské (...) Z hlediska italského znamená schůzka mini. Beneše s mp Mussolinim novou orientaci italské zahraniční politiky vůči Malé Dohodě a utužení přátelských styků s Československem zejména na poli politiky hospodářské.“¹³⁶

Jeho pobyt v Itálii byl především ve znamení zlepšení italské kultury. Kybal, když přebíral tento velvyslanecký post, řekl, že by se chtěl spíše věnovat kulturnímu rozvoji než politice. Za svého působení podpořil umělce na řadě výstav. „Spolupodílel se na vybudování Pavilónu ČSR na Milánském veletrhu v roce 1924. Založil a spravoval Československý ústav historický a archeologický v Římě. Položil základy ke vzniku Československé akademie. Inspiroval i vytvoření pomníku československých legií a pamětní desky Marie Riegrové rozené Palacké v Římě.“¹³⁷ Z toho vidíme, že jeho činnosti byli rozmanité. Nesmíme, ale opomínat jeho diplomatické zprávy kde velmi často informoval o narůstající moci Mussoliniho.

Mezi společenské události, kterých se Kybal v Itálii účastnil, patřila v roce 1920 recepce na počest sedmdesátých narozenin Československého prezidenta T. G. Masaryka. V roce 1921 se pořádalo několik koncertů a recepcí na zvláštní události. V roce 1923 byla uspořádána recepce na počest Mussoliniho a také recepce na počest Masaryka. Na všech těchto oslavách a recepcích nechyběla ani manželka Kybala Anita. „Paní Kybalová, jejíž

¹³⁴ NA, Kybal Vlastimil, kt27.

¹³⁵ NA, Kybal Vlastimil, kt27.

¹³⁶ NA, Kybal Vlastimil, kt27.

¹³⁷ J HRDLIČKA, Vlastimil Kybal, s. 64.

laskavý půvab jest ve zdejších kruzích znám, věnovala se čestným hostům s neúnavnou péčí.“¹³⁸

Konala se i oslava 700. výročí založení university v Neapoli v roce 1924. Byl zde i přítomen Kybal. „Československý delegát opíraje se o pozdravenou adresu Karlovy university, vytkl ve svém stručném projevu styk university neapolské s pražskou“¹³⁹

„Lze říci o české práci v Itálii za posledních pět let, že byla promyšlená, všestranná a dosáhla některých pozoruhodných výsledků v oboru politickém, hospodářském, právním a kulturním. „¹⁴⁰

„Podle rozhodnutí pana mistra Dr. Beneše přijede můj pan nástupce do Říma 1. prosince 1924 pročež odevzdám mu úřad v prvních dnech prosince a 7. odejdu z Janova do Rio de Janeiro. Maje se včas zamluviti loď a vše likvidovat.“¹⁴¹ Vše se ale zkomplikovalo a jeho nástupce Mastný mohl přijet až počátkem února. „Vzhledem k tomu, že velvyslanec Mastný bude moci nastoupit v Římě teprve v únoru, požádal jsem ministra Beneše, abych zde zůstal do konce ledna a odjel dvacátého devátého.“¹⁴²

4.2 Rio de Janeiro

Oficiálně tedy od prvního ledna 1925 vede vyslanectví Československé republiky v Riu de Janeiro. Tímto úřadem byl pověřen nejspíše díky svým znalostem románského světa. Kybalovi byl udělen titul mimořádného vyslance po dobu, co byl v Riu de Janeiro. „Udělují řádnému profesoru obecných dějin středního a nového věku na Karlově universitě v Praze PhDr Vlastimilu Kybalovi titul mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra po dobu vedení vyslanectví v Riu de Janeiro. Podepsaný Edward Beneš.“¹⁴³

Kybal o politickém životě v Riu de Janeiro psal toto. „Politický život brazilský plyne tak pomalým a kalným bokem vnitropolitických událostí, že měsíční zpráva jest někdy příliš krátká. Obraz brazilské politiky nebude nikdy plný a málokdy zajímavý. (...) Země tak nehotová politicky i hospodářky a sociálně, jako jest Brazílie, ani nemůže býti jevištěm události, která by souvisela s velkými problémy politiky světové, americké nebo evropské.(...) V zemi nehotové struktury hospodářské a sociální a tak obtížných poměrů

¹³⁸ NA,Kybal Vlastimil,kt27.

¹³⁹ NA,Kybal Vlastimil,kt32.

¹⁴⁰ NA,Kybal Vlastimil,kt32.

¹⁴¹ MZV, Osobní spisy 1918-1945:Vlastimil Kybal, k20.

¹⁴² NA,Kybal Vlastimil,kt53, deník 1924 s. 113.

¹⁴³ MZV, Osobní spisy 1918-1945:Vlastimil Kybal, k20.

dopravních a jiných jako jest Brazílie, každá porucha veřejného pořádku zanechává hluboké následky ve státní správě.“¹⁴⁴

Byly zde také uspořádány různé umělecké a literární besedy a recepce. „Propagace umělecko-literární. Propagace umělecká našla vhodné pole ve Společnosti brazilsko-československé. Byla uspořádána u příležitosti oslavy narozenin prezidenta Masaryka.“¹⁴⁵

4.3 Madrid

Kybal po rozhodnutí prezidenta republiky opět odešel ze svého současného místa a přesunul se s celou svojí rodinou do Madridu. „Dr. Kybal byl rozhodnutím presidenta republiky ze dne 26. Října 1927 pověřen jako mimořádný vyslanec a zplnomocněný ministr ve Španělsku a Portugalsku“¹⁴⁶. Když přijel do Španělska, tak si všiml velkého potenciálu země, ale po nastolení diktatury byla země v chaosu a lidé ve špatných sociálních podmínkách. Takto Vlastimil Kybal zapsal své dojmy ze Španělů a Španělska. „Z morálních známek životnosti španělské rasy bych na první místo kladl silné sebevědomí a hrdost národní i osobní. Španěl má nezkalenou víru v sebe a v budoucnost svého národa a považuje sebe hrdě za potomka Španělů ze slavné doby Karla V a Filipa II. Správě bylo řečeno právě toto vědomí historické a mravní kontinuitě národa je znamením vnitřní síly a ne úpadku. Znamení úpadku by naopak bylo pohrdání tradicí, opičení se po cizích národech a dětinské vyhledávání cizích válek a uznání. Španěl toho nečiní, Španěl nemá nijak vyvinutou napodobovací schopnost, jako mají jiné národy. Španěl nevystavuje s naivností dítěte nebo s vypočítavostí a vtíravostí malého člověka na světový trh svoje vítězství i svoje porážky. Španěl nežije zkrátka pro cizího a navzdory cizímu, nýbrž žije pro sebe a podle svého bez valného ohledu na mínění ciziny. A tak žije každý velký a zdravý národ z tohoto stanoviska se Španělé dovedou chovat s obdivuhodným taktem a s gestem opravdu velkého národa, jak je známo všem, kdo nestranně sledují veřejné projevy Španělského národního života.“¹⁴⁷

Vlastimil Kybal byl 30. prosince 1929 povýšen a byl jmenován ministerským radou ve druhé platové stupnici do té doby, co bude působit v Madridu. Když Kybal nastoupil do diplomatického postu v Římě, byl v té době zaměstnán na půdě University, aby mohl tedy přijmout tuto práci, vzal si pouze dovolenou. V roce 1934 bylo v novinách uveřejněno toto. „Nedávno jsme uvedli, že v ministerstvu zahraničních věcí mnoho vysokých úředníků má

¹⁴⁴ NA, Kybal Vlastimil, kt29.

¹⁴⁵ NA, Kybal Vlastimil, kt29.

¹⁴⁶ MZV, Osobní spisy 1918-1945: Vlastimil Kybal, k20.

¹⁴⁷ Portréty [rozhlásový pořad] ČRo Plus – Praha 08.08.2013 20:10.

dvojí placená zaměstnání, zatím co se sráží nejmenším a co tisíce kvalifikovaných mladých je bez práce. Tyto dny jsme četli, že 54letý PhDr. Vlastimil Kybal, bývalý profesor dějin u Karlovy university, pak vyslanec v Římě, Rio de Janeiro a v Madridě, se roku 1934 znovu habilitoval na universitě.¹⁴⁸

Vztahy s Československem se v době působení Kybala vyvíjely dobře. „Styky s Československem se vyvíjely uspokojivě nerušeným vývojem vzájemných sympatií, jež obě demokratické republiky se projevují, přes to, že styky hospodářské jsou všeobecnou španělskou krizí neustále podvázány.“¹⁴⁹ Také se styky utužovaly například díky oslavám prezidenta Masaryka nebo díky výstavě české grafiky v Madridu. „Od roku 1932 Kybal upozorňoval Beneše na rostoucí vliv komunistů ve Španělsku a prohlubující se styky republiky se Sovětským Ruskem.“¹⁵⁰ Je také jmenován Čestným předsedou Cervantesovi společnosti, pro kterou udělal velmi mnoho, sháněním různých děl Cervantesových.

16. srpna byl Kybal odvolán ze své funkce a byl nucen předat úřad vyslanci Františku Čejkovi. „Zprošťuji ministerského radu ministerstva zahraničních věcí PhDr. Vlastimila Kybala úřadu mimořádného vyslance a zplnomocněnce ministra u presidenta republiky Španělské a presidenta republiky Portugalské.“¹⁵¹ Kybal nikdy nepochopil pravý důvod jeho odvolání z funkce vyslance v Madridu. Nejspíše jeho odvolání bylo v důsledku světové hospodářské krize, která doléhala na státní správu Československa.

Po dlouhých třináct letech se Kybal vrátil zpět do Československa. Usadil se se svou manželkou ve Zbraslavi-Záběhlicích. „Diplomat s chotí koupili vilku od Marie Jánské a dali ji zapsat do pozemkové knihy dle kupní smlouvy z 9. července 1930“¹⁵² Chtěl se navrátit zpět na půdu Karlovy university. I přes konání několika přednáškových cyklů od roku 1933 do roku 1934 přišlo pouze málo posluchačů a Kybal byl nucen odejít i z Karlovy university. V roce 1934 tedy naposledy konal přednášku na pražské universitě.

4.4 Mexiko

V roce 1935 se navrátil zpět do diplomacie. Měl se jím, ale stát v Mexiku, v rodišti manželky Anity. Aby on a i další nový diplomaté lépe poznali Mexiko, pozval je prezident na dvě studijní cesty do vnitrozemí.

¹⁴⁸ MZV, Osobní spisy 1918-1945:Vlastimil Kybal, k20.

¹⁴⁹ NA,Kybal Vlastimil,kt29.

¹⁵⁰ J HRDLIČKA, Vlastimil Kybal, s. 66.

¹⁵¹ MZV, Osobní spisy 1918-1945:Vlastimil Kybal, k20.

¹⁵² J HRDLIČKA. Meziválečný diplomat a historik prof. Vlastimil Kybal a Zbraslav v letech 1933-1935. Zbraslavské noviny. 9(12).

„Na rozdíl od bouřlivých událostí, které se v druhém čtvrtletí 1936 odehrály v různých zemích evropských i amerických, vyvíjel se politický život v Mexiku v onom období klidným tokem.“¹⁵³ I v dalším půlroce byl vývoj v Mexiku nadále klidný.

V roce 1936 od dubna do května podnikl Kybal služební cestu do středoamerických států. „Navštívil jsem Guatemalu, El Salvador, Honduras a Nicaragu za účelem odevzdání pověřovacích listin presidentům tamních republik a obchodního jednání.“¹⁵⁴ Kybal navštívil všechny republiky, snažil se vždy mluvit o Československé republice, „Při jednání s Guatemalou hlavní úlohu hraje otázka kávy, aby ve smyslu instrukce vyslanec poukázal na zvýšený dovoz kávy guatemalské do ČSR.“¹⁵⁵

Kybal se snažil také navázat styky s vědeckými a uměleckými kruhy. „Vyslanec vystoupil do styku s vědeckými kruhy, a uspořádal přednášku o Československé republice a její struktuře ekonomické. (...) Za podpory ministerstva školství byla konečně uspořádána výstavka české grafiky.“¹⁵⁶

V roce 1938 přijal účast na Mezinárodním kongresu. „Hovořil ve svém příspěvku o politické situaci své vlasti. Konstatoval, že cizí státy chtěly zničit nezávislost Československa, poněvadž tato země je jim v cestě při pochodu směrem na Berlín. Zmínil se též, že Československo nemá zapotřebí obávat se o svou existenci, a poukázal na vojenské smlouvy, jež se pojí s Francií a SSSR.“¹⁵⁷ Také zde upozorňoval na hrozbu, která bude nejspíše následovat. Kybal se zajímal o osudy možných pronásledovaných občanů Československé republiky ze strany hitlerovského Německa. Vyvíjel snahu, jak jim v Mexiku zajistil azyl. 29. ledna 1939 ve svých diplomatických zprávách sděluje ministrovi zahraničí Františku Chvalkovskému. „Ve věci umístění uprchlíků zakročil jsem takto. Mexiko je zásadně ochotno připustit sem do maxima 500 našich příslušníků, pokud bude možno zde je umístit pro zemědělskou kolonizaci, podmínkou bude, že budou mít naši státní příslušnost, přednost se dá Čechům, ale nevylučují se ani Němci ani židé. (...) Vyjednali jsme, že tam bude usazeno pro počátek 100 rodin, které dostanou od státu levně dostatek půdy, a stát jim pomůže při usazení.“¹⁵⁸

Pozice Kybala jako vyslance se za druhé republiky velice změnila. Byl dán do výslužby a 28. února 1939 odevzdal vyslanectví svému kolegovi a opouští Mexiko a

¹⁵³ NA, Kybal Vlastimil, kt30.

¹⁵⁴ NA, Kybal Vlastimil, kt30.

¹⁵⁵ NA, Kybal Vlastimil, kt30.

¹⁵⁶ NA, Kybal Vlastimil, kt30.

¹⁵⁷ J HRDLIČKA, Vlastimil Kybal, s. 73.

¹⁵⁸ MZV, Osobní spisy 1918-1945: Vlastimil Kybal, k20

odchází do exilu v USA. Jeho nástupce poté vydal mexické vyslanectví nacistům. Kybal proti tomuto odevzdání legace protestoval u Mexického prezidenta.

5. Exil

3. března 1939 gratuloval Kybal Josefu Šustovi ke zvolení prezidentem České Akademie věd. „S blahopřáním byl Šustovi zaslán i exemplář uvedené zprávy o Kybalově činnosti v Mexiku v letech 1935-38. V uvedeném listu Kybal upozorňoval Šustu, že bude nadále k službám na California Institute of Technology, kde jeho mladší syn Dalimil studuje již čtvrtý rok s dobrým prospěchem.“¹⁵⁹

Nejprve žil Kybal pár let v Kalifornii, kde pracoval a přednášel na Pasadenské universitě. V Kalifornii také žádal, aby byl jmenován honorárním konsulem, také zde žádal, aby jeho nucená dovolená od diplomatických služeb v Mexiku byla placena. Ani jeden z těchto požadavků nebyl uskutečněn. „Po okupaci ČSR odevzdal svůj diplomatický pas na německém konzulátu v San Francisku, za který dostal protektorátní pas. Kybal později uvedl, že byl k tomuto kroku nucen, jelikož by prý nedostal penzi od československých úřadů. Tímto krokem prakticky uznal okupaci ČSR.“¹⁶⁰ I když ze všech míst, kde byl, v době exilu informoval Beneše. Beneš ho nikdy nepozval do Londýna a nikdy se nestal členem jeho blízkých spolupracovníků.

Kybal se tedy po roce 1945 již nevrátil do Čech. „Položme si otázku proč Vlastimil Kybal po roce 1945-1948 nenavštívil Československo. Po dlouhých válečných letech se zde mohl, setkal se sourozenci vědeckými i politickými i přáteli. Podle řady dochovaných údajů, Kybalovi v cestě domů zabránil především zhoršení zdravotní stav manželky, ten Kybalovi vedl k periodickému pobývání na jihu spojených států na Floridě. Proto historik s nejvyšší pravděpodobností nevyužil pozvání k návštěvě universitních oslav roku 1948, pokud by je dostal. V případě kdyby se jich zúčastnil, byl by mu zcela jistě cizí duch, v němž se odehráli, i politické a kulturní klima staré vlasti. Na rozdíl od některých bývalých universitních kolegů si Kybal o komunistické ideologii i o jejím působení ve staré vlasti nedělal žádné iluze. Právě odstup Kybala osvobozoval od propadnutí povrchní představy jeho úloze Československa jako případného politicko-kulturního mezi východem a západem.“¹⁶¹ Mezi lety 1945-1948 navštívil Československo pouze jeho syn Milíč.

¹⁵⁹ J HRDLIČKA, Vlastimil Kybal doma a v exilu, s. 19.

¹⁶⁰ ABS, Pošta centrále z rezidentury ve Washingtonu, č. 80214.

¹⁶¹ Portréty [rozhlásový pořad] ČRo Plus – Praha 08.08.2013 20:10.

Když byl Kybal v exilu, již se nikdy nevrátil do Čech, ale stesk po své rodinné zemi nikdy nepolevil. V roce 1955 dopsal své dílo o sv. Anežce České. Toto dílo se celým jménem jmenuje Anežka Česká – Historický obraz ze třináctého století. Dílo je uspořádáno do tří částí. První se nazývá Dcera královna a nevěsta císařovna, druhá část se jmenuje Anežka klariskou v Praze a třetí část Světice a její kult po smrti. Také napsal práci o Masarykovi. Text Kybala o Masarykovi, vyšel ve spojených státech v roce 1942. „Osobní náboženství Masarykovo bylo velice prosté, Masaryk o věci nerad mluvil a teprve v rozmluvách s Karlem Čapkem odhalil své nitro, náboženství mu bylo věcí svědomí a srdce. Má se žít jako to nejintimnější, co člověk duchovně má a je. Ve smyslu Ježíšova učení a výkladu náboženství není vlastně ničím jiným než láskou, neboť láska nikoli víra nebo naděje vyjadřuje a ukazuje poměry člověka k Bohu a člověka k člověku. Dvě Ježíšova přikázání, miluj Boha, miluj bližního, jsou dvě stránky náboženství tj. zbožnost a mravnost. Každý člověk má náboženství a každý národ a věk má náboženství. Masaryk praví, nejde o formule, když vidím svou matku, jak mě učila modlit, když si klekla a já s ní, tu nám všechny formule byli cizí. Věřil Masaryk v Boha? Nepochybně ano, ačkoliv lépe lze říci, že Masaryk v hlubším smyslu dobrovolně uznával a cítil vyšší bytost ovládající tvorstvo a vesmír a podroboval se jejímu řízení, jež sluje prozřetelnost. Masaryk popravdě zakládal náboženství nikoli na víře autoritativní učení o nadpozemském Bohu, nýbrž na osobním přesvědčení, na duchovní zkušenosti Bohu jako hlavním předmětu našeho myšlení, poznání a snažení. Čili ježto určitěji řečeno na osobním poměru a styku mezi člověkem a Bohem.“¹⁶² Původně byl tento text publikován v Newyorských listech.

Kybal byl v exilu poradcem, profesorem a konzultantem několika universit. Na Columbia university v New Yorku přednášel novověkou historii až do roku 1951. V téže roce ho postihl první srdeční záchvat.¹⁶³ O rok později začal pracovat v knihovně kongresu USA ve Washingtonu, kde působil až do roku 1956. V roce 1957 postihl Kybala druhý srdeční záchvat a v roce 1958 Vlastimil Kybal zemřel.

„V létě roku 1997 byly synem Dalimilem ostatky manželů Kybalových převezeny do Čech a dvacátého čtvrtého září uloženy v rodinné hrobce na Vyšehradském hřbitově.“¹⁶⁴ O dva roky později byla na jeho rodném statku vyvěšena pamětní deska Vlastimila Kybala.

¹⁶² Portréty [rozhlasový pořad] ČRo Plus – Praha 08.08.2013 20:10.

¹⁶³ J HRDLIČKA, Vlastimil Kybal, s. 75.

¹⁶⁴ J HRDLIČKA, Vlastimil Kybal doma a v exilu, s. 28.

ZÁVĚR

Vlastimil Kybal je velmi zajímavá osobnost nejen jako historik a profesor ale hlavně jako diplomat. Kybal měl jistě složitou osobnost a také díky ní neměl mnoho přátel a věnoval se proto spíše své vědecké a později diplomatické činnosti.

Tato práce se zabývala životem Vlastimila Kybala, zejména v období jeho studií na Slánském gymnáziu, pražské universitě ale také jeho diplomatickou činností v Římě, Riu de Janeiro, Madridu a Mexiku. Práce se také zabývala Kybalovým dětstvím a odchodem do exilu.

Cílem bakalářské práce bylo především zachytit Kybala jako osobnost ve všech částech jeho života. Dalším cílem bylo dát jméno Vlastimila Kybala do širšího povědomí lidí. Tyto cíle jsem se poté pokusila splnit v několika kapitolách. Kapitoly byly rozděleny podle období Kybalova života.

Na začátku práce jsem se věnovala dětství Kybalova života v Černochově a na místní škole, kam Kybal docházel. Poté se práce zmiňuje o jeho studiu na Slánském gymnáziu. Zde se práce věnuje nejen studiu jako celku ale také Kybalovým vztahem k učitelům a škole jako instituci. Následně po přijetí na pražská studia jsem se věnovala jeho studiu, ale také vztahům s profesory a docenty na pražské universitě. Dále jsem se v kapitole Pražská studia zabývala, jak ovlivnil Kybala proces s Hilsnerem a jak tento proces ovlivnil jeho vztah s Masarykem. Poté se práce soustředila i na jeho zahraniční studia v Paříži a Bonnu.

Následně se práce zaměřila na jeho snahu získat titul profesora, která byla ztížena jeho špatnými vztahy s kolegy s fakulty, což vedlo k opakovanému přepisování jeho závěrečné práce. Následuje jeho cestování po Evropě a bádáním v archivech. V Římě mimo jiné také poprvé spatřil svojí budoucí manželku Anitu.

Dále se práce zabývala Kybalovou diplomacií. Po dosažení profesury se Kybal díky přízni Masaryka dostal do diplomatické činnosti. Kybal si na začátku své diplomatické dráhy mohl vybrat, v jaké zemi se ujme diplomacie. Vybral si Itálii, která byla jeho srdci nejbližší, strávil zde řadu let bádáním v archivech, tudíž italský jazyk uměl perfektně. Kybalova diplomacie plynule navazovala na jeho studia a vědeckou činnost. Díky své diplomatické činnosti získal velkokříž řádu italské koruny a velkokříž španělského řádu Isabely Katolické byl také přijat několika vědeckými institucemi. Ve svých všech diplomatických úřadech se věnoval nejen psaní diplomatických zpráv do Československa. Z diplomatických zpráv z Říma Kybal informoval o sílící moci Mussoliniho a také psal o

svých obavách, co by se vše mohlo stát. Kybal se věnoval ale nejvíce zlepšení kultury v Itálii. Spolupodílel se na vytvoření Pavilónu ČSR na Milánském veletrhu, položil základy Československé akademie a mnoho dalšího. Podporoval mnoho umělců a vědců.

Práce se poté zaobírala jeho činností v Riu de Janeiro. Zde pobýval po dobu dvou let a opět pořádal různé oslavy, recepce a čaje nejen ale pro umělce. Následně se práce zabývala jeho diplomatickou činností v Madridu, kam byl Kybal přesunut. Zde díky svým diplomatickým zprávám informoval Československo o narůstající moci komunistů ve Španělsku. Byl i mimo jiné jmenován čestným předsedou Cervantesovy společnosti. Po jeho diplomatické činnosti v Madridu nastává poslední chvíle, kdy se Kybal navrátil zpět do své rodné země a po přijetí úřadu v Mexiku se již nikdy do Československa nevrátil. Z Kybalova úřadu v Mexiku se nám zachovaly opět jeho diplomatické zprávy. Kybal je po čtyřech letech nucen diplomatickou činnost opustit z neznámých důvodů. Kvůli rozšiřování moci Hitlera jde Kybal do exilu. Usadil se v Americe, kde vydal ještě několik knih, než v roce 1958 zemřel.

PRAMENY A LITERATURA

PRAMENY

Národní archiv (NA)

Fond Kybal Vlastimil

Archiv ministerstva zahraničních věcí (MZV)

Fond Osobní spisy 1918-1945: Vlastimil Kybal, k20.

Archiv bezpečnostních složek (ABS)

Fond operativní korespondence I. správy SNB: Pošta centrále z rezidentury ve Washingtonu, č. 80214.

TISK A ROZHLAS

Portréty [rozhlasový pořad] ČRo Plus – Praha 08.08.2013 20:10.

J HRDLIČKA. *Meziválečný diplomat a historik prof. Vlastimil Kybal a Zbraslav v letech 1933-1935*. Zbraslavské noviny. 9(12).

Zpravodaj společnost přátel Itálie. Praha, 2005 10(1)

LITERATURA

KYBAL, Vlastimil, Jaroslav HRDLIČKA a Jan Blahoslav LÁŠEK. *Paměti Vlastimila Kybala*. ISBN 8087127420

KYBAL, Vlastimil. *Svatý František z Assisi*. Brno: L. Marek, 2006. Pontes pragenses (L. Marek). ISBN 80-86263-84-3.

MOLDANOVÁ, Dobrava. *Naše příjmení*. Vyd. 3., (2. v Agentuře Pankrác). Praha: Agentura Pankrác, 2010. ISBN 978-80-86781-14-3.

HÁLEK, Jan, *Bedřich Štěpánek*. Praha, 2017. ISBN 978-80-7429-800-4.

HRDLIČKA, Jaroslav. *Václav Kybal - Paměti statku číslo 45 a 46 v Černochově*. Zprávy Spolku českých bibliofilů v Praze. 2004.

HRDLIČKA, Jaroslav. *Vlastimil Kybal doma a v exilu*. Peruc: Obecní úřad, 2001. ISBN 80-238-7597-3.

HRDLIČKA, Jaroslav. *Vlastimil Kybal a Univerzita Karlova*. Brno: 3K, 1997. ISBN 8090228038.